

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

VILMA LINDHÉ

En sjuttioårsdag.

NÄR JAG TÄNKER på, att Wilma Lindhé uppnått sjuttioårsåldern, erinrar jag mig ett ord, som hon sagt vid ett tillfälle: "Lifvet är svårt", sade hon, "och svårast för de bästa." Den bittra lifssyn, som satt sin stämpel på hennes mest kända verk, vittnar mer än nog, att hennes erfarenheter icke varit enbart af det ljusa slaget. Icke förty har hon lyckats kämpa sig fram till hel och full harmoni. En fast tro på att tillvaron dock har en mening, har varit hennes "ledfyr" i alla stormar, och ur missmodets bål har optimismens färgglada fågel Fenix kunnat stiga mot höjden.

Men hvad nu gäller om lifvet, gäller än mer om konsten. Äfven den är svår och svårast för de bästa, svårast för dem, som taga den på djupaste allvar. Och det har Wilma Lindhé gjort. Med kvinnans hängifvenhet och kvinnans trohet i det lilla har hon gått till sin uppgift. Fantasien är hos henne ständigt förenad med den noggrannaste observationsäktighet. Hon tillhör vår litteratur få naturalister, ordet taget i engelsk, ej fransk bemärkelse. Men just därför har hon nog ej blifvit uppskattad efter förtjänst. Hvardagsmänniskorna ha större respekt för en viss sorts romantik än man tror. I Fieldings "Tom Jones", 1700-talets förnämsta namn, låter författaren en kälkborgare åhöra en Garrick-framställning af Hamlet. Den gode mannen blir totalt besviken. "Garrick spelar ju Hamlet precis som jag skulle gjort det," menar han. På samma sätt tycker nog många läsare af fru Lindhés berättelser, att "det där kunde jag också ha skrivit".

Säkert är i hvarje fall, att verk som "Elsa Wang" och "Ragnhild" uppbäras af en psykologisk vederhäftighet och träffsäkerhet af i vårt land. sällsynt styrka. Och sedan fru Carléns

GREFVINNAN STEPHANIE WEDEL tillhör i realiteten icke den svenska societeten bland hvars mest uppmärksammade personer hon en gång räknats, och det är bland den utländska pressens fashionable news man numera finner hennes namn. Som maka åt Tysklands sändebud i Österrike har hon en längre tid bott i Wien, där hon intagit en dominerande plats inom societeten, och då nu grejve Wedel är ståthållare i Elsass-Lothringen med residens i Stuttgart, är hans grefvinna den själskrifna ledarinnan af sällskapslifvet därstädes. Vidstående bilder äro tagna från den af grefvinnan anordnade charmanta »parasolfesten» i Stuttgarts stadsträdgård, hvarvid damerna uppträdde i de mest praktfulla parasoller och de deltagande herrarne tillerkänts rätten att hvar för sig utkora den i deras tycke mest prisvärda.

dagar har näppeligen en skärgårdsroman som "Ledfyren" skrifvits. Den doftar af hafssälta och glittrar af hafsljus. Och lika ointressanta som "herrs-kaps"-figurerna i boken äro, lika originella och pregnanta äro folktyperna. "Fån-gen och fri" heter en annan samling, som rymmer några af fru Lindhé's präktigaste kust-stycken, den yppersta sommarlektyr, man kan önska sig.

Som dramatiker väckte fru Lindhé berättigadt uppseende 1887 med "Mödrar", ett socialt skådespel, hvars repliker äga något af sten-ristningars fasthet och skärpa.

Hennes läsekrets hör icke till de största. Men de finnas, som ha henne att tacka för mer än många andra med berömdare namn — och smidigare anpassningsförmåga. Ty med ärlig-het har aldrig någon kommit långt i denna världen, trots ordspråket. Jag vågar tro, att Elsa Wangs öde skulle ha behjärtats af många fler, om författarinnan "räddat" henne från drunkningsdöden — för att taga ett exempel bland många. Fru Lindhé vill inte se annat än rätt fram.

Wilhelmina Hammarsten föddes i Norrköping den 8 augusti 1838. Tidigt — 1857 — in-gick hon giftermål med löjtnanten, sedermera kaptenen Joseph Lindhé. 1896 blef hon änka. Först 1876 började hon sitt författareskap, hvars mödor voro henne en rekreation efter tragna hvardagsbestyr. Blott under de senaste åren har hon helt fått ägna sig åt sin författargär-ning. Lyckligtvis tyckas verk och dagar icke ha tagit det minsta på hennes krafter. Hennes beundrare hoppas och vänta alltjämt med till-försikt på nya skott af hennes alstrings lifs-kraftiga träd.

HARALD SVANBERG.

"Syster Eva."

SYSTER EVAS historia är ganska märkvärdig. Den är värd att tecknas upp, värd att minnas.

Eva Carlsson var en ung Röda-kors-syster här i Stock-holm, då hon för något mer än två år sedan beslöt att ge sig öfver till Amerika för att studera sjukvården där. Hon var ytterligt nitisk och in-tresserad af sitt kall.

Hon kom till New York och var där en kort tid, dels arbetande på sjukhus, dels i privatvård, men när hon reste därifrån, lämnade den unga svenskan förunderligt många vänner, som icke glömde henne.

De tre sista månaderna af sin vistelse i Amerika, som också voro de sista måna-derna af hennes lif, tillbragte hon i Chicago. Till en början var hon besökande syster på det stora svensk-amerikanska Augustana-sjukhuset, sedan sysselsatte hon sig med privat vård, och slut-ligen kom hon åter till sjukhuset, men nu själf sjuk, smittad under arbetet af en tyfuspatient. Efter några veckor var hon död. Sjukdomen hade haft lätt arbete med en tård kropp.

Chicago är stort, Amerika ännu större, och man kunde tycka, att en ung svensk sjukskö-terskas död borde vara som bristandet af den minsta bubbla på vattnet, lika litet bemärkt som den. Men det förunderliga hade händt,

EVA CARLSSON.

att syster Eva, under de korta månaderna hon vistats i landet, hade hunnit prägla in minnet af sin blida personlighet i så många hjärtan, att hennes sjukbädd omgafs som af en vakt af ängslad omsorg; och att vid hennes blomster-höljda bår sörjde vänner från Colorado, från New York och Illinois. Hon var ju så godt som en främling på det stora sjukhuset, men dess superintendent skref dagligen den sista tiden med egen hand utförliga bulletiner till den sjukas mor i Stockholm, bref, som vittna om de fåfänga ansträngningar man gjort för att rädda den sjukas lif och om det deltagande, hvarmed alla följde hennes öde.

Hvad var det hos den enkla svenska flickan, som så betvang människors hjärtan? En per-sonlighets mystiska herravälde öfver själar, män-niskors makt öfver människor blir väl alltid till sitt innersta väsen en gåta. Men en förklaring, så långt saken kan förklaras, ge de bref som af personer, som hållit af henne, skrifvits till hennes för dem okända anförvanter i Stockholm. "Hon var vår goda ängel," skrifver en ameri-kansk läkare, i hvars hem hon skött en sjuk familjemedlem, och "aldrig har ett dödsfall utom den trängsta familjekretsen gripit oss så djupt."

En läkarefru berättar i ett annat bref, huru-som hon lärt känna syster Eva, som vårdat en af hennes tjänare. "Jag har aldrig träffat nå-gon, som jag efter så kort bekantskap hållit så mycket af," skrifver hon. "Hon var en af de finaste och älskligaste unga kvinnor jag träffat." Hon berättar vidare, att hon någon tid förut mist ett barn, och fann saknaden mer än hon kunde bära, men att syster Eva förmått trösta henne med sin hoppfulla gudstro. "Well I feel that my life was made better for having known miss Carlson," säger hon till sist, och har därmed i en kort fras gett arten af den unga svenskans inflytande på sin omgivning.

Syster Evas graf är belägen på en af Chi-cagos oändliga kyrkogårdar, men helt säkert skola blommor hitta vägen till kullen, trots att många mil af land och vatten skilja henne från hennes anhöriga. Det ljusa minne, hon lämnat, skall rädda henne från glömskan.

Hon var, som vi förut antydtt, varmt intres-serad af sitt kall och umgicks ifrigt med planer att vid sin återkomst till Sverige omsätta sina vunna erfarenheter på sjukvårdens område. Detta blef hon aldrig i tillfälle att göra, men en antydning om i hvilken riktning hennes planer gingo, ger dock följande för Idun af henne själf afsedda artikel, nedskrifven under en vaknatt å något sjukhus och funnen bland hennes efter-lämnade papper.

E.—ER.

Våra sjuksköterskor.

"Syster Evas" testamente.

IDUN, DE SVENSKA HEMMENS TIDNING, hittar äfven öfver till oss här i fjärran land, och det är med intresse jag följer de diskussio-ner af skilda slag, som där förekomma. Bland andra fann jag i ett nummer en artikel af frö-ken Estrid Rodhe med titel: "Håller vår svenska sjukvård på att sjunka?" — och i ett senare nummer ett annat inlägg af en sköterska. Om vår tidning ville lämna plats för ännu ett in-lägg i denna fråga, vore jag tacksam.

Sorgligt nog är det sant, att den svenska sjukvården, som förut har stått högt, synes stadd i nedgående. Dock stå vi väl ännu högt, men det är vår plikt att se till, att vår kår ej för-sämras. Äfven här i Amerika har den svenska sjukvården ett godt anseende. Jag skulle vilja säga — hvilket nog förut också är sagdt — att det största felet ligger i den hastiga utbild-ningen af sköterskor och i den bristfälliga gall-ring, som förekommer. Felet ligger således hos våra utbildningsanstalter och ej hos eleverna. Vi få ej begära, att man efter sex månaders arbete inom ett sjukhus utan vidare skolning skall kunna vara utbildad till sköterska. Och sorgligt nog finns det sjukhus, som mottaga elever af hvad slag som helst, och dessa gå efter sex månader ut och blifva antagna skö-terskor vid andra sjukhus. Jag anser ej, att en sköterska kan mycket efter två års skola — den tiden är alls ej för lång. Bland den stora allmänheten finnas så goda krafter och så många, som äro intresserade för sjukvård, där-för anser jag det ej som en nödvändighets-sak att fordra elementarskolebildning. Hvarför stänga den arbetsvägen för de mindre lottade? Det vore orätt. Vi skulle då gå miste om många goda krafter. Och det, som behöfver slipas och putsas på den grofva ytan, får skolan ta hand om.

Hvarje sjukhus, som har elever, skulle vara bundet af en lag, som fordrar, att sjukhuset har medicine doktorer till lärare i den teore-tiska utbildningen samt en för sitt kall lämplig öfversköterska för den praktiska utbildningen. Dessutom skulle där finnas en husmoder, som bar ansvar för elevernas uppförande, och hvil-ken sedan i förening med lärarna företog ut-gallringen, då det goda godset skiljes från det dåliga. Efter minst två års kurs, då eleven tagit mogenhetsexamen i de olika ämnen, som fordras af en skolad sjuksköterska, skulle hon utexamineras af en därtill särskildt afsedd lärare, hvarefter hon skulle få sitt diplom, hvilket borde vara bekräftadt och beskyddadt af staten. Utan detta diplom skulle hon ej äga rättighet att uppträda som sjuksköterska.

Sköterskan är ju läkarens hjälp, och ju bättre skolad en sköterska är, till desto större hjälp är hon. För att väcka intresset hos sköter-skan, är det nödvändigt, att hon vet hvad hon sköter. Hon behöfver ej därför inkräkta på läkarens område, såsom många läkare tyckas benägna för att anse. Vi hoppas emellertid att våra svenska läkare skola blifva mer och mer intresserade för denna sida af sjukvården och inse vikten af att hafva väl skolade sjukskö-terskor.

Låt oss nu blifva eniga och arbeta gemen-samt för vårt eget bästa! Vi hoppas att någon af de verksamma därhemma går i spetsen för vår kår och genomdrifver, att vi komma under statens beskydd samt att det stiftas en lag, att ingen sköterska, som ej har ett af en öfversty-relse undertecknad diplom, äger rättighet att utöfva verksamhet som sjuksköterska. Intet

Hvad är

Victoria?
kängan

Namnet "Victoria" i en damkänga är en borgen för bästa mate-rial och arbete intill minsta detalj.

Victoria kängor äro oklanderligt välsittande — och af förnäm elegans. Försäljes i finare skoaffärer öfverallt och tillverkas af

LUDVIG TRAUOGOTT, STOCKHOLM.

sjukhus skulle heller få emottaga elever, såvida det ej begärt tillstånd samt åttlyder de lagar, som styrelsen uppsatt.

Ett exempel. Lasarettet i staden N., hvilket erhållit tillåtelse af kungl. öfverstyrelsen i Stockholm att mottaga och utbilda elever i sjukvård, har — låt oss säga — åtta elever. Deras kurs skulle vara treårig med början den 1:sta maj hvarje år. Först en profmånad. — Men om eleven under den efter profmånaden kommande tiden skulle befinnas olämplig, så bör hon af styrelsen kunna afskedas äfven efter sex månaders lärotid. Fordringarna för inträde skulle vara: läkarebetyg om god hälsa — goda rekommendationer af trovärdiga personer — och goda folkskolebetyg. Afgiften skulle vara femtio kronor såsom ersättning för undervisningen. Dock borde eleven under det första året af skolan erhålla sex kronor i månaden till uniform och skolböcker samt fri kost. Från och med andra året borde lönen blifva tio kronor i månaden. Dessutom borde hon då äfven erhålla tre veckors ledighet.

På intet sjukhus skulle sjuksköterska med lön få antagas, såvida hon ej hade diplom. För en sköterska med diplom skulle lönen vara 500 kronor, för en öfversköterska 700 och för en husmoder äfvenså 700. För en nattsköterska, som med hjälp af en 2:dra årets elev skulle hafva öfverinseendet öfver nattarbetet, skulle lönen vara 500 kronor. Arbetstiden för dagsköterskorna skulle vara från klockan 7 på morgonen till 7 på kvällen, och för nattsköterskorna från 7 på kvällen till 7 på morgonen. Detsamma skulle gälla för privat sköterskas arbete. Ingen sköterska borde behöfva tjänstgöra natt och dag. Sådant är plågeri. Om en patient behöfver hjälp natt och dag, böra två sköterskor assistera. Skulle någon privat-sköterska bryta mot dessa förordningar, bör detta rapporteras till det sjukhus, som skickat ut henne.

Såväl privatsköterskor som andra sköterskor skulle efter fem år genomgå en repetitionskurs på tre månader vid något sjukhus, där de under tiden skulle hafva fri kost och tvätt.

Detta är ett förslag till hvad som skulle kunna göras för att förhindra vår kår att sjunka. Det är enda sättet att förekomma den alltför snabba utbildningen af eleverna och på samma gång göra det möjligt äfven för de mindre lottade att få utbildning till sjuksköterskor. Min högsta önskan är att öppna en bana äfven för den stora allmänheten. Hvarför stänga dörarna för dem? Vi äro alla människor, och när vi en gång stå inför den högsta domstolen, äro vi alla lika, vare sig vi ha fått en fin uppfostran eller ej.

Den, som skrifer dessa rader, är själf en svensk sjuksköterska, en af dem, som med intresse ägnat sig åt sitt kall — och när jag var hemma, lärde jag mig förstå, hvori vår sjuksköterskeutbildning brister. Sjuksköterskearbetet här i Amerika är väl ordnad, och det skulle vara mig en glädje att kunna vara mina systrar i hemlandet till någon hjälp. Låt ej detta blifva ohörda ord! Låt det ej dröja årtal, utan låt det gå med den fart, hvarmed arbetet för kvinnans rösträtt framskridit! Svenska kvinnor af sjuksköterskekåren, upplyften edra händer till strid! Därmed beder en i fjärran land varande syster.

Brooklyn d. 19 juni 1907.

“SYSTER EVA“.

“TRÄDEN STÅ SÅ TYSTA...“ EFTER EN KOLTECKNING AF IVAR CONRADSON.

ETT BLAND de mest uppmärksammade, men också mest omstridda namnen inom vår yngsta diktarfalang bäres af den unge skalden och artisten Ivar Conradson. De tre små dikthäftet (“Skylarne”, “Friska sorgens källa” och “Hjärtats frid den blödande”) han hittills utgifvit ha å ena sidan skaffat honom ett nästan extatiskt bifall från anmeldare sådana som C. D. af Wirsén, Fredrik Vetterlund, Klara Johansson och Bo Bergman, medan å den andra begabberiet tagit sig

IVAR CONRADSON.

former, som ofta varit mera plumpa än kvicka. Utan att vilja hänfälla till den okritiska kult, som tagit sitt mest flagranta uttryck i en af G. O. Adelsborg nyligen utgifven broschyr, kan man dock ha öra för de personligt ljudande strängarne i den unge diktarens instrument, och för de poetiskt intresserade bland våra läsare framlägga vi i dag som prof på hans konst tvenne små hittills opublicerade prosadikter, afsedda att ingå i en samling till den kommande julen.

Poesiens lund.

TRÄDEN STODO så tysta. Deras stammar i en mild skymnings flöde, och kronorna hvilade lyckliga i aftenens mildt sköna rymd. Högt sväfvade skyar dunkla — lättjefulla bilder.

Han beskådade i ljuf hvila denna lund, men snart sänkte sig hans hufvud i dröm ned, hans lockar lågo öfver hans panna i lycklig slummer.

“Sköne yngling, se mig, ditt hjärtas gäst!”
“Du är lättjan och förförelsen, du är poesien,”
hviskade han, “du är världens fiende och andens vän.

Du är en lund, ett hemligt rum, du är lustans bädd.

Du är andens sanna frid, dess frid är som skönt rinnande blod.

Blodet är himlens skörd. Blodet rinner till Gud.”

Han väcktes ur sin dröm af en mörande röst, som ljöd tätt invid honom.

“Nej, hör nu,” lät det, “hvad är det där? Skall det vara någon konst att vara lat nu också!”

Han hade stoppat i sin rock ett litterärt magasin. Det stod nu på kant i hans ficka, darrande af ondt lynne och indignation.

“Ack ja, ja det är det visst,” svarade han,

“det är en stor konst — att vara det vackert, och behagligt. Man får då icke hafva snus och klåda i hufvudet. Jo, poesi, du är en lund, ett hemligt rum, och en blind höna hittar där ej något korn.”

Sång i kvällen.

Det var en mörk höstafton. Dimman tätade och närmade sig öfver de mörka gärderna. Han urskilde framför sig blott träden, ensliga vid vägen, mot den gråhvita dimgrunden, ensliga veka bilder lefvande plötsligt och dock ljuft, ömt i hans sinne. Det var en natur, han älskade, ensamma unga löfträd vid vägen, vemodiga, obekymradt vemodiga.

Hvilket är skönare än det frimodigt obekymrade vemod, hvilket förnöjer mer ett djupt, fridfullt sinne — än dessa meningsfulla bilder, meningsfulla för ett af frid stolt hjärta.

Sannerligen behöfde han en förtrogen, här voro de, som skönt erbjödo sig.

Mildt sköna, kronor unga, hvad skulle eder oförfärad fägring kunna bära!

Hans hjärta bär lyckligt, förfriskadt en dagglar fägring, den klara bloddagg öfver hans hjärta — ty som en blomma lyckligt hans hjärta är — och hans blod förfriskar hans hjärta — det är hans kärleks tecken.

Det förfärad eder icke, o träd!

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidning i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädesaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförädd barngarderob till. Tidningen är också tongifvande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljdt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den darrämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

— — — Hör, hör, en sjunger, ur mörkret sång kommer.

Hans vän, till hvilken han i kvällen går, sjunger. Ur mörkret kommer sången, så nära honom, ack, som en doftande röd ros, uppblommande ur mörkret omkring, äro tonerna.

Sluten är sången, sluten, trofast skön, af kärlek sluten, trofast skön.

Vandraren.

Han gick gatorna fram, hans läppar rördes sakta, men deras stilla, sköna, besinningsfulla rörelser skulle icke förvånat någon — ty en förbipasserande skulle ha fått det intrycket, att han öppnade sina läppar för kvällens svala, rena luft, att han var försjunken i en kvällsvandrings angenäma hvila.

Vandrarens läppar rördes efter de ord, hans hjärta sjöng:

Du älskar mig gränslöst; doftande, tyst försjunken som en ros om kvällen är du invid mig.

Ros, du purprade, som drömmer i blåa kvällen. Du älskar mig gränslöst, ty härligt rikt, ymnigt blef mitt hjärtas blod af dig.

Du älskar mig gränslöst, du mitt hjärtas härliga gäst.

Gråtande en djup sång var min unga själ, när jag först såg dig, i den glada sommar, i hvilken vi blefvo tillsammans. Darrande af sällhet var jag i dina blickars djupa ljus, och lifvets sköna mening nalkades mig, den strålande, den klara lättfärdighet, i hvilken allt vek från mig utom ditt sköna begär.

Frimodighet — susade sommarens unga, sköna träd, de gröna grenars klara mångfald — kärleks frimodighet.

Den nordiskt sommarsköna vinden hviskade i kvällen, i hvilken vi dröjde: kärleks frimodighet.

Världens förvidna art sjönk ur vår syn, våra läppar äro röda af den ensamma, den öfvergifna kärleks doftande glädje.

IVAR CONRADSON.

Omkring Haraldson.

Några sidor ur min badorts krönika.

Af Ernst Högman.

PÅ GRÄSPLANEN bakom badhotellet hade Nancy, Hillevi och Bertha slagit sig ned kring kaffebrickan emellan några martallar, som stodo och inbillade sig, att de spredo skugga. Det rådde fullständig arbetshvila inom hotellet nu på söndageftermiddagen. Ingen af gästerna orkade för ögonblicket ens tänka en half önskan eller röra vid en ringledning i värmen. De lågo alla och dāsade bakom nedfällda markiser, och de, som vägat sig utomhus, hade släpat sig ned till hafsstranden, där de föllo ihop af sömn och hetta under uppspända paraplyer.

Nancy, som städade i bottenvåningen, tog af sig skärpet och öppnade ett par knappar i blusliffvet.

“Att man inte kan få gå naken i den här hettan,” sade hon och gnodde sig i ansiktet och på halsen med en broderad näsduk, som sedan länge var afskrifven som förlorad på hennes förra matmoders lösörekonto.

“Det skulle Haraldson höra,” skrattade Hillevi, städerskan en trappa upp, och beredde sig att slå i kaffet. “Hvar håller han förresten hus? . . . Han bjuder ju på kalaset i dag.”

“Haraldson är närapå den trefligaste karl jag träffat,” sade Bertha, som var barnjungfru hos apotekarns och inte kunde komma i

NÄSSLOR FRIDA LANDSORT

Korsen.

Det var en man, som nalkades Vår Herre och sade: “Se det kors, jag släpar på! Det är för stort och tungt för mig och värre, än du har låtit någon annan få.”

Vår Herre sade: “Lägg det från dig då!” —

“Du menar väl, o Herre, att jag bara får byta ut det?” —

“Å nej, det får vara.

Lägg du ditt alltför tunga kors och gå!”

Och mannen gaf sin börda glad på båten och tackade Vår Herre och försvann. Men snart kom han tillbaka missbelåten, och sade: “Det var ingen fröjd minsann att få all världens afund. Jag är nära att digna under allt, hvad jag fått bära, sen jag gått utan kors som ingen ann. Att själf få välja ett,” så fortfar han, “är kanske alltför dristigt att begära?”

Det finns i himlen en ofantlig sal med alla sorters kors förutan tal. Dit tog Vår Herre mannen lugnt och stilla och sade vänligt: “Se! Och gör ditt val!”

Att välja här och inte välja illa var obeskrifligt svårt, kan man förstå. Men ändtligt var han färdig. “Detta lilla af äkta guld med ädelstenar på, det skall jag be dig, Herre, om att få, ty det tycks mig ett sådant, jag kan gilla.”

Och ganska glad och tacksam, när han fick det kors, han valt, tog han farväl och gick. I himlen är det så, att tiden flyter så snabbt som vattendroppen i en fors. Och se, där stod nu mannen med sitt kors och klagade på nytt: “Min styrka tryter. Det lilla korset fordrar större kraft, än någon mänska nånsin kan ha haft, och jag besvär dig, tillåt, att jag byter . . .”

Vår Herre log och afbröt honom: “Ah, då är det biskopskorset, du vill ha, det, som blef ledigt nyss. Det skall jag ge dig, om du tror, *det* kan passa dig, min vän.” —

“Ack nej, o Herre. Hvad jag nu vill be dig, det är att få mitt gamla kors igen.”

grannskapet af ett manfolk öfver tjugu år utan att bli känslösam och säga, att han liknade en vän, som rest ifrån henne till Colorado, därför att han var så kär i henne, att han inte stod ut att lefva i hennes närhet.

“Sikta inte åt Haraldson, min unge,” skrek Nancy i falsett, “han är min, begriper du . . . Vi ä' öfverens se'n skärtorsda'n . . . och bara han tjänt lite mera pengar, gifter vi oss och arrenderar strandhotellet på Ramsö.”

“Jag tänker inte besvåra mig,” Bertha ryckte i en talkvist och började plötsligt få samvetsskrupler med hänsyn till lille Torsten, som hon lämnat ensam i korgvagnen bakom apotekarns villa.

“Jag måste gå och titta på pojken ett slag,” sade hon och försökte pustande komma i upprikt ställning.

“Äsch, det behöfs väl inte.” Hillevi räckte henne en bräddfull kaffekopp. “Se där! . . . Grädde får du slå i själf . . . Du brukar ju lämna ungen ensam annars . . . så kan du väl unna honom den trefligheten nu också. Han sofver nog både sött och vått, tänker jag.”

“Du är galen, Hillevi,” skrattade Bertha af full hals och blef sittande.

“Hvad säger din fru?” frågade Nancy.

“Hon vill ge mig påökt, om jag stannar. Men jag vore väl dum då . . . För de' ä' ett släpögöra med barnungar.”

“Jag läste häromdagen i en tidning att man ska undvika öfveranstängning i arbetet,” sade Hillevi. “Man är rent af skyldig sig själf att arbeta måttligt; men det gör man inte.”

“Nej, det gör man sannerligen inte,” kom Nancys eko, och hon tänkte med grämlse på, att hon i dag igen sopat golfven i alla gästrummen, fast det inte var mera än en vecka sedan hon senast offrat sina krafter på samma procedur.

Hon var bara tjugufyra år, och hennes begåfning låg uteslutande åt de lätta gärningarna. . . . Haraldson växte fram ur köksingångens bruna skugga.

“Så'na sybariter,” utbrast han och kom med snabba, spänstiga steg och ståtlig hållning fram till gruppen under tallarna, “håller ni inte på och dricker kaffe utan mig! . . . Det säger jag er, mes dames, det är inte comme il faut att börja innan värden kommer.”

Haraldson slängde ibland omkring sig främmande ord och fraser, ungefär som då en pyrotekniker bränner af fyrverkeripjäser. Det var flagorna af en intellektuell fernissa från hans ganymedtid vid Rivièran och från ett par års tjänst på ett svenskt grefvegods, där han varit domestikafdelningens yppersta dekoration.

“Vi har hela tiden bara väntat på dig,” kom det i en ljus treklang, som darrade af stilla hänryckning inför närvaron af det evigt manliga.

“Jag har min själ fått springa som en kapplopningshäst,” förklarade Haraldson och slog sig med mjuka arm- och benrörelser ned i flickhögen samt fick en kopp kaffe langad till sig af tre par ifriga händer. “Först måste jag gno till apoteket efter häfta åt baron i tjugunian . . . se'n skulle jag vrida glassdosan åt Hanna i restaurangen . . . och när jag blef kvitt det jobbet . . . fick jag gå med ett telegram åt auditören i sjuan . . .”

“Du skulle hållit dig undan,” sade Hillevi. “Det är inte för mycket att man får vara i fred på söndageftermidda'n . . . Låt dem ringa . . . så gör jag.”

Bertha fnissade. Det här var något i hennes stil, hon, som lät Torsten ligga och skrika, tills han tystnade af brist på luft. Nancy teg och höll sig allvarsam. Hon tänkte på sitt strandhotell.

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
— Stockholm. —**

“Ja, det finns kvinnfolk,” utlät sig Haraldson som en allmän betraktelse, medan han skyflade in ett par hvetebröds-skifvor i munnen . . . “Det finns kvinnfolk, som ä’ renons på plikt-känsla . . .”

“Inte jag, älskade Haraldson,” försäkrade Nancy ifrigt. “Jag är på min post, det vet du.”

“Jo, vackert,” bet Hillevi af. “Kanske, när du har Filip, kusken, i faggorna.”

Nancy hvitnade under solbrännan och höll på att få kaffet i vrångstrupen. Replikten tog emellertid inte på Haraldson, som bara njöt i medvetandet af sin plikt-uppfyllelse-drift.

“Det duger inte, mes dames,” fortfor han, “att ge tusan i sitt ämbete . . . Det ska man fylla sans peur et sans reproche . . . Jag vet inte, om ni begriper uttrycket . . . Det är från Frankrike . . . och jag lärde mig det i Cannes, en förnäm stad vid en förnäm sjö, som heter Medelhavet.”

“Älskade Haraldson,” sade Nancy, “vill du inte ha en anisett till kaffet?”

“Bjuder du då?”

“Nej, skåpet står öppet . . . och fröken Augusta har gått och badat . . . Jag springer efter flaskan.”

“Gör det, Nancy . . . Man ska sköta sitt ämbete så, att man har rätt att begagna sig af de fördelar det erbjuder.”

Nancy var inom några minuter tillbaka med likören, som snart fick stämningen att växa.

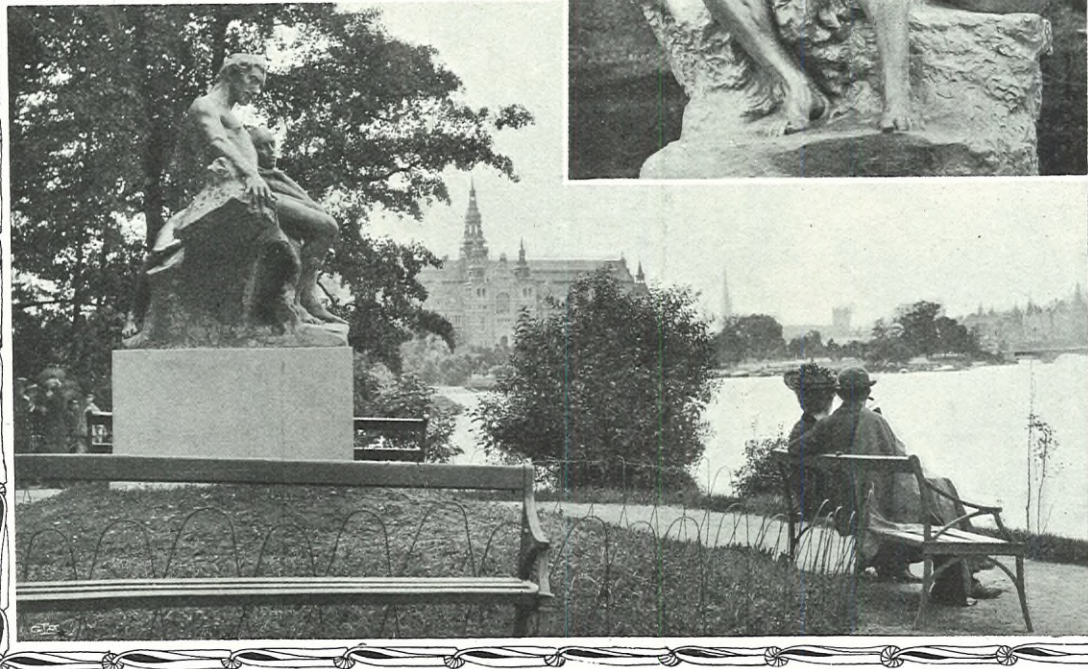
Haraldson fortsatte att berätta om auditören i sjuan, som telegraferade halfva Sverige rundt efter sin förlorade koffert. Han ägde ej mera än hvad han gick och stod i, och nu hade han vistats här i tre dagar, beröfvad möjligheten att få utbyta sin ganska medfarna cheviot-kostym mot en ny ljus sommaradress, bara därför att en stationskarl någonstades inne i landet expedierat hans reskoffert med orätt tåg. Allt detta hade han anförtrött Haraldson, som lifligt deltog i hans missöde.

Haraldson sorterade hotellgästerna i tre grupper: tölpar, någorlunda hyfsadt folk och gentlemän. Auditör Behm satte han bland de sistnämnda. Redan förra sommaren, då auditören bott ett par veckor på hotellet, fast han vid ankomsten sagt sig skola stanna endast två dagar, hade Haraldsons vaktmästarhjärta gått varmt för denne resenär, som fyllde restaurangen, tennisplanen och badstranden med sitt glada humör, fick de af badortslifvets enformighet domnade kvinnorna att lefva upp och invagga sig i angenäma illusioner, och som vid afresan på ett högst grannliga sätt gifvit Haraldson drickspengar, ungefär som när värden efter en förträfflig middag bjuder sin bästa vän en cigarr.

Haraldson var synnerligen känslig för dricks-

PÅ PÅ KÄRLEKSUDDEN

PÅ KÄRLEKSUDDEN vid Djurgårdsbrunnsviken har vidstående vackra bronsgrupp af Kristian Erikson sedan några dagar sin plats. Skuggade af Djurgårdens tätta kronor blicka nu de två oföränderligt lyckliga bronsmänniskorna förstående ner på de stockholmska paren, som lustvandrade sina icke fullt så oföränderliga känslor på Djurgårdens stigar.

pengar, men ännu mera för det sätt, hvar på de gifvos. Auditören förstod fullständigt de grepp, hvarmed strängarne på en hotellvaktmästares själsinstrument försättas i dallring.

Till gengäld ägnade Haraldson honom sitt varmaste intresse, och han prisade sin skarp-sinnighet, då han kommit underfund med att damen i nummer tolf varit orsaken till att auditörens vistelse vid badorten den gången förvandlats från dagar till veckor. Nu bodde hon i nummer ett, och Haraldsons lifligt förnämmande känslspröt hade redan kontrollerat den trådlösa telegrafi, som slog bro mellan sjuan och ettan.

“Och af det kan man förstå,” slöt han, “hur angelägen auditören skall vara att få hit sina andra kläder.”

Nu ringde en klocka i hotellet, men helt svagt, som om den ringande bad om ursäkt för att han besvärade.

“Det där är fröken Skogman,” sade Nancy, “den döfva fröken Skogman från Ulricehamn. Jag känner igen hennes sätt att ringa . . . Hon har en mani att slå knutar på gardinsnöret, som hon se’n vill att man ska komma in och lösa opp.”

“Hon får vänta,” afgjorde Haraldson. “Man ska sköta sitt ämbete . . . det har jag sagt och det håller jag på som på facila priser och omnibusar vid alla tåg . . . men när jag lifnär mig, vill jag inte bli aibruten . . . sitt stilla, flickor.”

Den lilla klockan teg några minuter, sedan hördes hennes blyga stämman på nytt, en annan fyllde i, så en tredje, hvilken började helt för-synt, men slutade i furioso.

Flickorna tittade på Haraldson, hvilken satt fullständigt oberörd och drack sitt kaffe med anisett. Han gjorde sig äfven tid med en påtår, hvarefter han omsorgsfullt tog upp sin näsduk och torkade sig om munnen, medan han

samtidigt kittlade Nancy på halsen.

Klockorna fortforo att ringa häftigt, med korta mellanrum.

Slutligen sade Haraldson, i det han reste sig upp:

“Ja, det här smakade bra . . . om vi nu skulle gå och hjälpa våra medmänniskor därinne . . . Det är synd om dem i värmen.”

Därmed förflyttade trion sig in i hotellet, hvaremot barnjungfrun ströfvade inåt skogen, i hopp att möta nya upplevelser.

*

Guldfärgade rokokomoln sträckte sig som en fris längs åsen, i hvars gröna famn badorten låg och solade sig utmed hafsstranden. Auditören kom utför trappan i hotellvestibulen, där han stötte på Haraldson, hvilken genast var inne i situationen.

“Fru Sterner gick ut för en kvart sedan,” upplyste han på auditörens ordlösa fråga. “Hon är visst nedåt än till.”

Fru Sterner var identisk med ettan, hvilket mera fackmässiga namn Haraldson dock endast använde, då han befann sig på domestikafdelningen.

“Tack, Haraldson! — Inga brev?”

“Nej, herr auditör.”

“Och ingen koffert?”

“Tyvärr nej, herr auditör.”

“Men det är ju rent förbannadt, Haraldson . . . Hvad ska jag ta mig till? . . . Det är nu fjärde dan, som jag tvingas att gå i de här paltorna!”

Haraldson log diskret och gjorde i tankarna ett öfverslag af dräktens konfektionsvärde, som befanns vara åtskilligt under pari.

“Kofferten kommer nog till rätta,” lugnade Haraldson, hvarefter han ur sin rika erfarenhet hämtade upp historier om andra reseffekter, som efter vilda utflykter på egen hand ofelbart återvändt till sina ägare.

“Haraldson tror alltså . . .”

“Otvifvelaktigt . . .”

Auditören gick in i skogen och beströk åbrädden.

Det var ingen vildskog med stora, susande furor och tungt, grönt mörker längst in, utan en ljus, hemtreflig sällskapsskog af kortväxta tallar, som tjänade till fäste åt vid pass ett hundratal hängmattor och i hvars solläckade skugga respektabla soffor med sina ägares visitkort inbjödo de behöriga till hvila och samspråk om nästan.

(Forts.)

LUZERN

• Förnäm vistelseort under sommaren •
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: “National”.

"Våningen inunder"
Bilder från Dramatiska Teaterns
nyöppnade restaurant

1. INTERIÖR FRÅN MATSALEN. 2. VÄGGMÅLNING I MATSALEN AF OLLE HJORTZBERG. 3. KAFÉAFDELNINGEN. MANNEN TILL HÖGER: RESTAURANTENS CHEF DIR. E. J. STAAF.

MEDE NÅGON LITEN travestering torde efter detta mången konstdyrkare i huvudstaden få skäl att använda Blanches odödliga fras: "För op'ran jämt jag varit svag, men mest för våningen inunder." Dramatiska teatern, som nu inom kort börjar en ny säsong, har nämligen i dagarna kompletterats med en smakfull restaurant, som just är belägen i "våningen inunder".

Restauranten disponerar två hörnvåningar på nedre botten för matsal och kafé samt våningen en tr. upp från Sibyllegatan, som arrangerats som festvåning. Stora matsalen, som beräknas rymma omkring 150 personer, är liksom de öfriga rummen smakfullt och sparsamt dekorerad och har liksom för öfrigt alla rummen möbler i björk, hvilka äro af god färgverkan mot den ljusst gråblå panelen af laserad furu, väg-

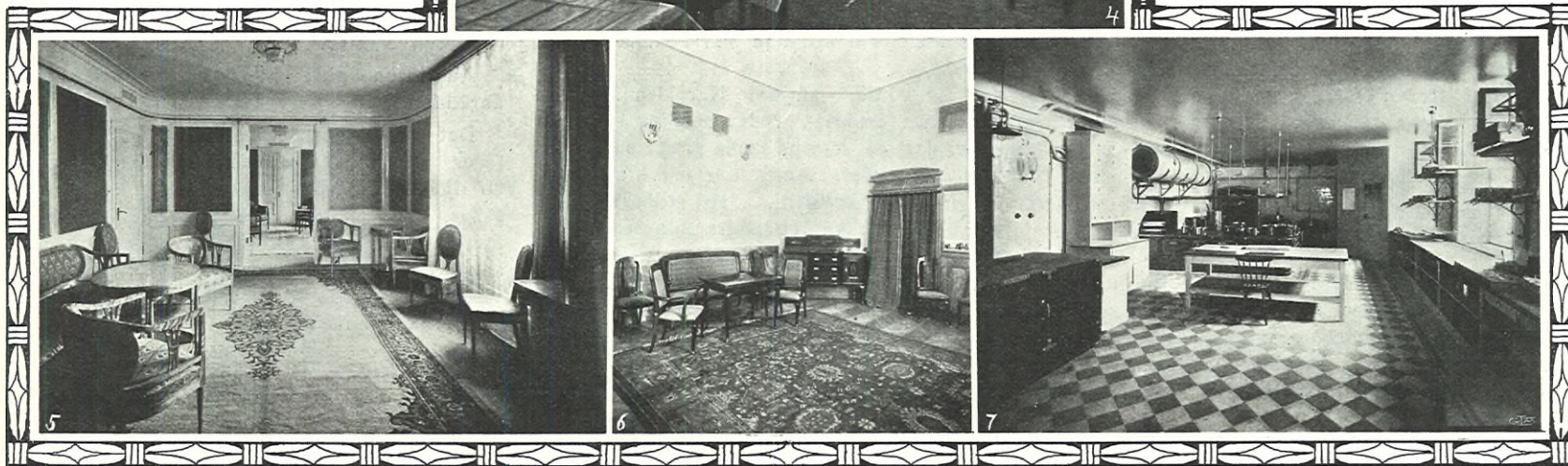
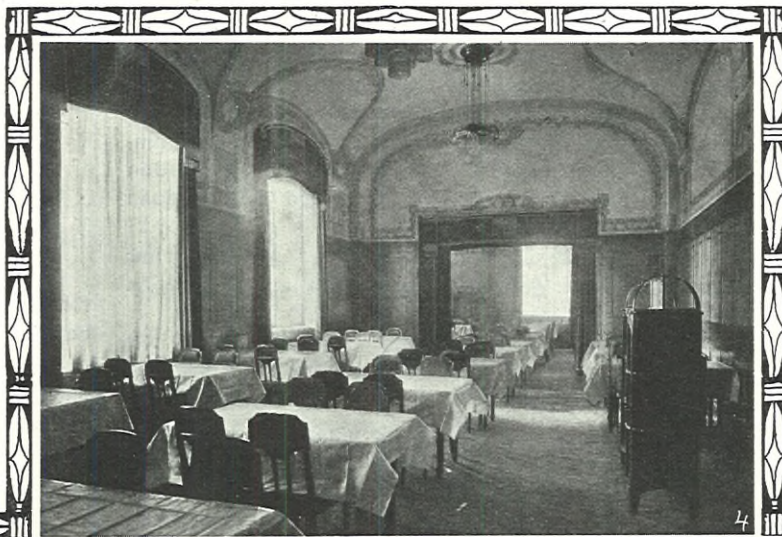
garnas gipsornering och den körsbärsfärgade matta, som täcker hela golfvet. En praktfull skördescen af Olle Hjortzberg, kallad "Högsomar", pryder ena väggen.

En bred, mattbelagd korridor förbinder mat-

salen med kaféet, hvars två rum i matt gul färg med möbel af ljus björk ju sedan förra vintern äro bekanta, åtminstone för alla stockholmare. Festvåningen, som genom en spiraltrappa förbindes med den öfriga lokalen, har tre rum, matsal med balkong åt Nybroplanen, röktrum och ett sällskapsrum. Öfver hela etablissemnet hvilat en prägel af intimitet och förnäm elegans, och helt säkert kommer allmänheten att snart känna sig hemmastadd i sin nyaste restaurant.

En särskild trefnad för de besökande är medvetandet att ekonomifdelningen är ovanligt fin och rymlig och ordnad efter de modernaste principer.

Vi införa i dag ett antal bilder härifrån som en komplettering af den vackra bildserie från vår nyaste konstscen vi i början af året meddelade.

4. MATSALEN FRÅN HÖRNNUMMET. 5 OCH 6. INTERIÖRER FRÅN FESTVÅNINGEN. 7. KÖKET. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

Om boningsrummets arkitektur.

— Af Jacob Rhodin. —

II.

DÅ JAG i min förra uppsats i n:r 22 f. d. 28 maj hufvudsakligen ägnade uppmärksamheten åt den på historisk grund byggda utvecklingen af taket med dess former, vill jag i denna afdelning följa de olika former och dekorativa drag, som väggen ikläder sig. Därvid äro de i förra afdelningen meddelade interiörerna äfven nu af intresse, hvarför de borde samtidigt betraktas.

För att rätt uppfatta väggens struktur och utvecklingen af dess dekoration är det nyttigt att först kasta en blick på längesedan svunna konstepoker. Det är för detta ändamål jag såsom titelbilder sammanfört sex exempel från för arkitekturens utveckling betydelsefulla kulturer, nämligen från det antika Egypten, Assyrien, Persien, Grekland och Rom samt från gotiken, medeltidens Europa.

Dessa förse oss i hufvudsak med de former, som sedan genom utveckling och sjäfförnyelse blifvit arkitekturens språk.

Detta har, kanske efter den detsamma präglade lifsåskådningen, religionen, i de äldsta arkitekturskedena en tung och intensivt fängslande stämning, som först så småningom försvinner i de följande och ger vika för den mera frigjorda hos den moderne anden, hvars första utveckling jag vill förlägga till Greklands och Roms konstepoker omkring tiden för Kristi födelse. Konstnären-arkitekten lär sig nu att råda öfver uttrycksmedlen, strukturen och dekorationen, med en friboren människas ädla och klara uppfattning. Vi se med ett ögonkast huru de från Egypten, Assyrien och Persien hämtade arkitekturbilderna präglas och behärskas af mytens, gudasagans fantastiska gestalter. De från Grekland, Rom och gotiken hämtade exemplen däremot äro ädla strukturer, ägnade att prydas och fulländas af med frihet och glädje å dem tillämpad dekoration och konst i högre mening.

Struktur och dekoration skänker arkitekturen, i begränsad mening, därmed bindande oss vid forntidens lif och minnande om gångna släkten.

Hemmets personliga aktuella prägel kan endast påtryckas det af dess invånare, de ensamma kunna göra det till ram för den personliga slutna och ljuftva värld, som är familjen; och därvid hafva de som sitt bästa medel arkitekturens i vidsträckt mening skattkammare af möbler och husgeråd, af konstverk i form och i färg.

Med denna uppfattning af boningsrummets arkitektur och väggens behandling kunna vi allt efter vår smak, våra tillgångar och vår samhällsställning samt ledda af de i förra artikeln framställda synpunkter hämta våra förebilder från skilda trakter, skilda tider. Vi kunna som å fig. 1, från Danmarks medeltid, måla vår putsvägg med ett enhetligt, allvarligt kristalliniskt mönster i behaglig färgton. Eller ock tillgripa vi våra dagars allmänna, kanske alltför bekväma väggbeklädnad, tapeten. I behagliga färger och lugna mönster är den dock af god verkan såsom interiör a visar. Stundom kan en sådan tapet genom att mönstret lägges horisontalt göra ännu bättre effekt som å interiör b.

Innehållsrikare och gladare är det å fig. 2 visade sättet att måla nedtill en panel, uptill taflor framställande muntra jaktstycken.

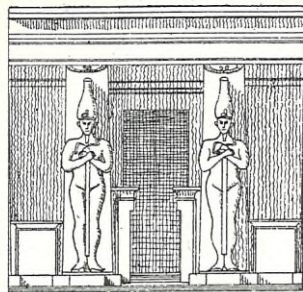
Eller det från samma tid och närbelägen ort hämtade, vackert dekorativa å fig. 7. Då vi icke anslå det arkaiserande lustiga mönstret å fig. 3 som på sin ursprungliga plats öfver det häfdvunna dörrparet i Dalastugan, tillsammans med spisel och brokigt målade skåp och sängar gör sig förträffligt.

Då vi af våra förfäder ärt smaken för och eftersträfvat det gustavianska rumsidalet, ger oss fig. 4 en förtjusande förebild. Om vi icke åt *toalettrummet* gifva så genomförd utsmyckning, ett *damrum* i denna stil är utan tvifvel det behagligaste som man kan tänka sig, det äger samma karaktär som i förra kapitlet tillämpades på salongen och är redan i sitt omöblerade skick en stämningsfull rumsbild.

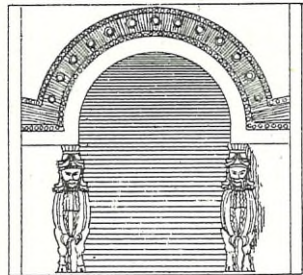
En för det borgerliga boningsrummet alltför dominerande och dyrbar väggbehandling se vi i den å fig. 5 framställda marmorinlagda väggen, intressant dock såsom motiv vid dekorationen af mindre, särskildt utmärkta väggfält.

Jag framhöll i min förra uppsats hallen, såsom det lämpligaste rummet för utvecklande af en historisk stil eller särskild landskapsprägel.

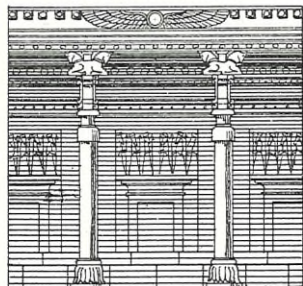
En hall sådan som det å fig. 8 framställda gemaket i gotisk stil, torde för många närma

EGYPTEN

ASSYRIEN

PERSIEN

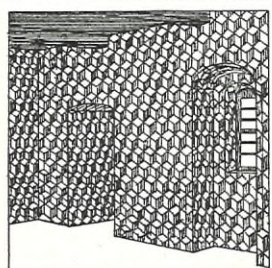

FIG-1 • DANMARK • 1500

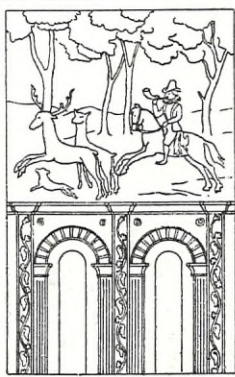

FIG-2 • DANMARK 1520

FIG-3 • TRANSSTRAND-DALARNA

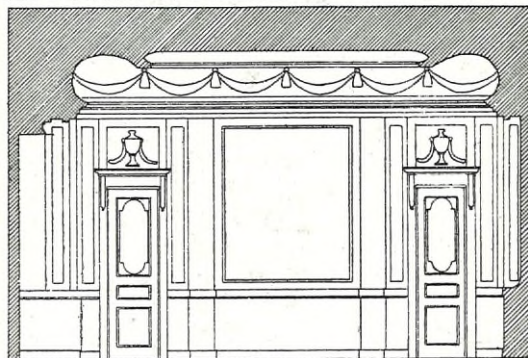

FIG-4 • CABINET-DE-TOILETTE-FRÅN-1700-TALET

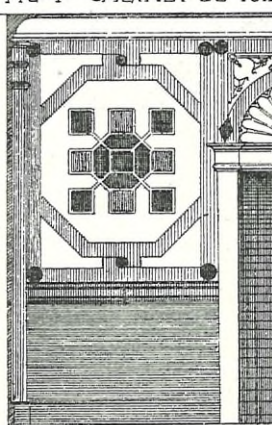
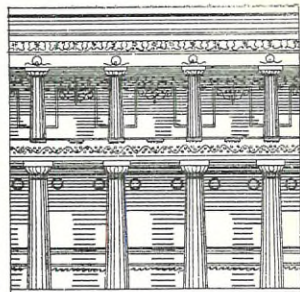

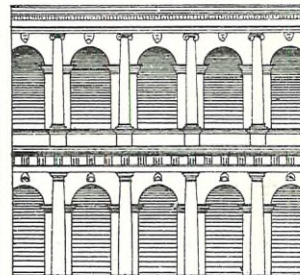
FIG-5 • VÄGG-INLAGD-MED-MARMOR-EFTER-CARPACCIO

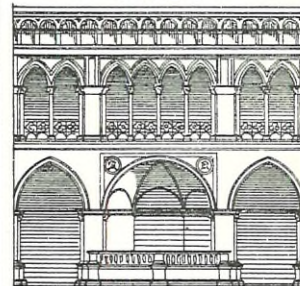
FIG-7 • MALMÖ • 1520

GREKLAND

ROM

GOTIK

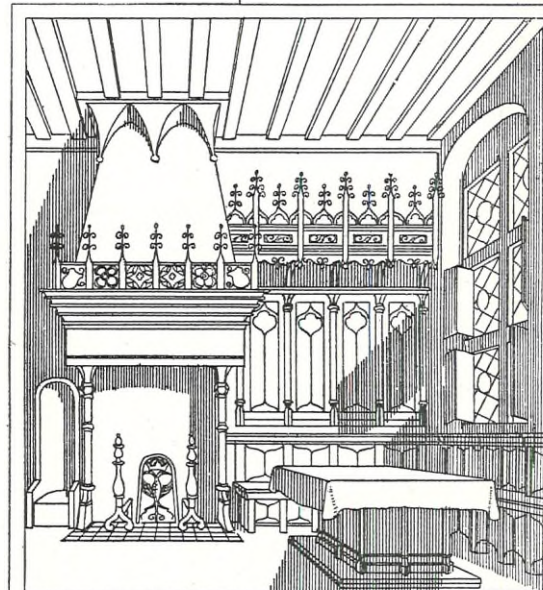

FIG-8 • GEMAK-FRÅN-1400 • TALET

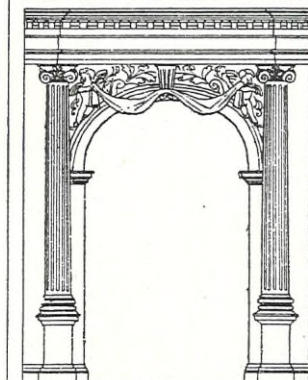

FIG-9 • STOCKHOLM • 1700

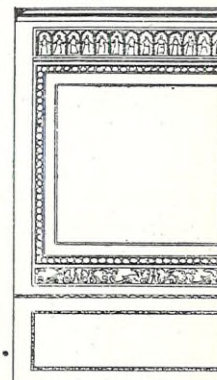

FIG-10 • NORD-MUSÉ ET • 1780

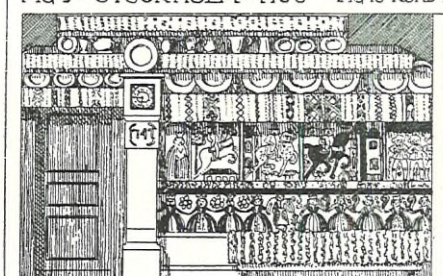
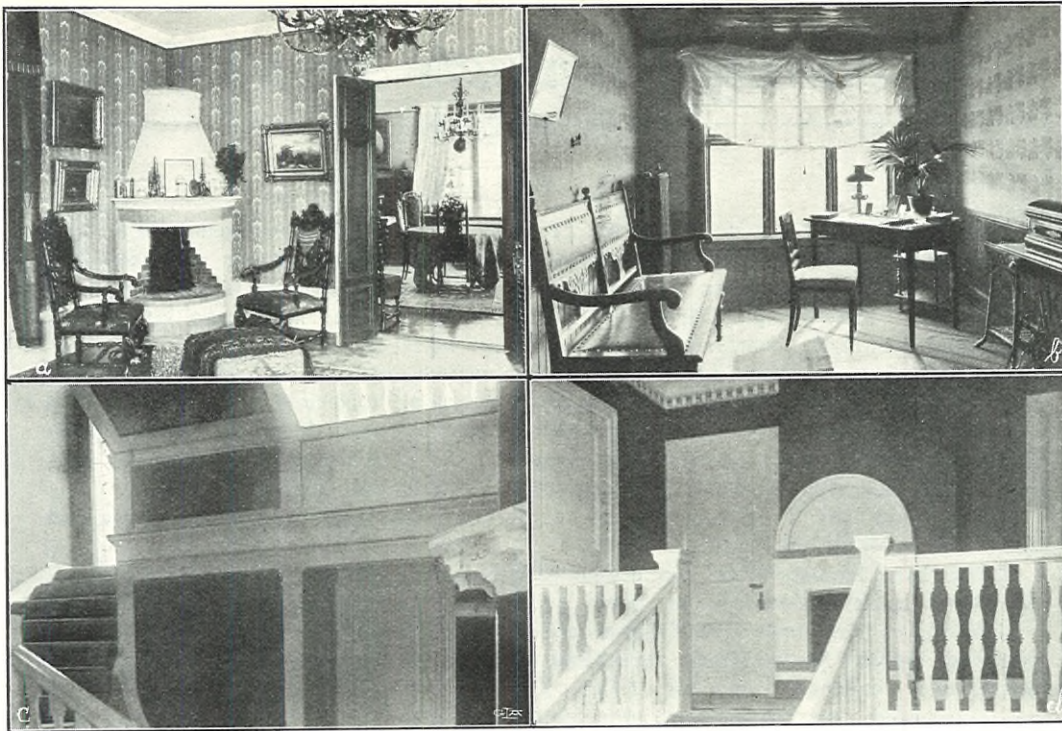

FIG-11 • FYGGÅS-STUGA • JÖNKÖPINGS-STADS-PARK

sig idealet och skulle förvisso gifva en stark stämning. Kräfvande mindre utrymme och lättare i stilen äro de båda hallinteriörerna c och d, den förra af trappans nedre del, den senare af dess öfre. Den i rent hvitt hållna träarkitekturen tecknar sig vackert mot en kromgul tapet.

Å fig. 9 återfinna vi en intim och älskvärd dekorerad af en alkovöppning, hämtad från en nyligen rifven 1700-talsbyggnad vid Västerlånggatan. Den är utförd i en måttlig skala, rummets höjd omkring 3,7 meter, och af en behaglig effekt. Med en annan äldre stilprägel, påminnande om den för antikens Persien säregna är öppningen interiör e dekorerad; tapeten är här lyckligt vald, och framhåller bra både träverket och taflor m. m. Mera kraftig och konstruktiv i sin hållning var den å interiör f i förra uppsatsen, salträen gäfvö äfven den en något österländsk prägel.

Vid början af förra århundradet indelades väggen i två fält. Det nedre med enkel behandling doldes af möblerna. Det öfre begränsades af vackra friser med löpande mönster eller figurrader, den nedre frisen just öfver stolsryggarna, den öfre strax under den enkla taklisten, se fig. 10. Vackra exempel på sådana friser se vi å fig. 6. Det i öfrigt släta öfre

tiquité; den till höger, öfverst: Revue generale de l'Architecture 1858; den till höger, däreft: Aug. Choisi, l'Architecture; den till höger, nederst: L. Klasen, Grundrissvorbilder IX; Fig. 1. 2. 7: Mejborg, Gamle danske hjem; fig. 3. 9: "Fataburen" 1907, Nordiska museet; fig. 4: H. Havard, L'art dans la maison; fig. 5: efter en tafla af Carpaccio, Venezia; fig. 8: L'art pour tous, 7 année. Interiörerna äro från villor å Djursholm, utförda efter författarens ritningar; nämligen: interiör a och h: friherrinnan H. Palmstiernas ombyggda villa; b och g: med. doktor L. Mobergs villa; e och i: kommandörkapten B. Juels villa; c. d. f. och j: herr G. Löfvanders till afsalu, särdeles solidt byggda villa, nyligen färdig, hembreflig och inbjudande.

Laura Fitinghoff.

DÖDEN HAR i dessa dagar borttryckt ännu en af våra kända författarinnor och en af Iduns äldsta medarbetare, fru Laura Fitinghoff. Efter att för något år sedan genomgått en svårare operation, syntes hon ha återvunnit hälsan, men sjukdomen återkom och förde efter flere månaders sjukläger till döden.

Vid fru Fitinghoffs sextioårsdag bringade Idun i nr 11 d. å hennes bild. Samtidigt berördes i en artikel hennes mångsidiga förtjänstfulla författareverksamhet och hennes varmhjärtade personlighet.

fältet utgjorde en lämplig plats för taflor. Tvådelningen af väggen är för öfrigt i allmänhet resultatet, då panel användes, i medelhöga rum blir då det öfre väggpartiet mindre. En omsorgsfull fördelning af panelens fyllningar å väggfalten spelar stor roll för att ernå enhetlighet och en lugn och vacker effekt. Detta kan ofta stöta på svårigheter, men kan i allmänhet genom att vid hemmets planerande ordnas blifva tillfredsställande löst, så å interiör b i förra, interiör f i detta nr. Den å sistnämnda interiör afbildade panelen är utbildad som en pilasterordning med en däröfver löpande af släta "lisener" (pilastrar utan bas och kapital) sammansatt ordning, som uppstår den afslutande listen. Denna panel är af furu laserad i en varm ekton, hvilket gör en vacker effekt, lika behaglig fast det blott är furuträets struktur, som tecknar sig å ytan, tapeten därofvänför är kallt blå, en utmärkt bakgrund för taflor.

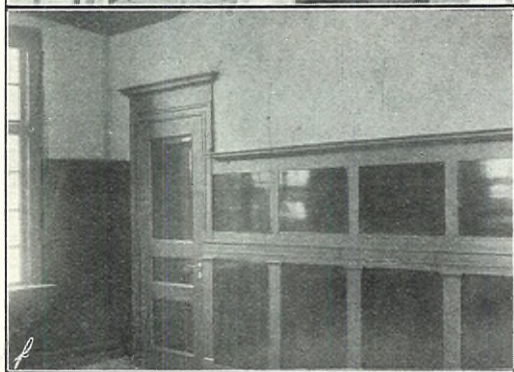
Den vackraste och personligt intressantaste väggbeklädnaden af alla är bibliotekets, bokhyllan, en treflig kombination af en sådan och tillhörande soffa se vi å interiör g.

Med rik tillgång på taflor är den helt släta, i en behaglig färgton målade eller tapetserade väggen det på en gång billigaste och lämpligaste behandlingssättet, som låter de vackra med minnen och rika känslor förbundna taflorna komma till sin rätt, så å interiör d i förra afhandlingen, interiör n och i i detta nr, den senare utmärker sig genom stilfulla ramar.

Då frågan gäller väggens beklädnad och de innehållsrika taflornas betydelse, kunna vi finna de bästa studieföremål i alla våra gamla, nu allt mer och mer uppmärksammade och beundrade allmogehem. De visa ock på ett öfvertygande sätt hur boningsrummets arkitektur har gamla och ädla anor hos vårt bondestånd, se fig. 11.

I min förra uppsats framhöll jag arkitekturens, särskildt renässansstilens förmåga att äfven af öppna kolonnader tillsammans med barriärer och trädgårdsanläggningar bilda rumsintryck, fastän det mera sällan i samma grad som i södern hos oss kan tillämpas. En till hälften inbyggd, till hälften öppen veranda som å interiör j med en bred trappa till den välskötta parterren, samt klängande rosor kring kolonnerna torde dock, under vår ljusa sommarhimmel, icke gifva Italiens villaträdgårdsinteriörer efter i färging.

Källor för illustrationerna. De tre vänstra titelbilderna: Perrot et Chipiez, Histoire de l'art dans l'an-

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta
Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Blus-llf 40 öre, Kjölsmönster utan släp 50 öre, Prinsesskiädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster i kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till
Mästern Samuelsgatan 43, Stockholm
Iduns Mönsterafd.

Några skolpojks- och studentminnen från Fyris' strand

i glad ordning upptecknade af Manasse.

XI.

DET ÄR JU alldeles klart och naturligt, att de allra första studentåren voro de gladaste och sorgfriaste, voro de, som ha lämnat de flesta minnen efter sig, ty snart nog kommo ju också sorgerna, striderna med en vetenskap, juridiken, som man egentligen fann vara så fjärran från sitt skaplyne, att tiden ofta slösades bort med att sitta och fundera öfver detta fenomen, hur man egentligen en gång kunnat vara så idiotisk att börja med den.

En stor man har sagt, att halva människans lif upptages af att jakta fram till den där senare hälften af tillvaron, och att nästa hälften af sitt lif sysselsätta sig med att längta tillbaka till den tidigare halvperioden.

Om femtio procent af mänskligheten ville rannsaka sina njurar, skulle den finna, hur orimligt sant detta yttrande är! — Hur ofta kan jag inte nu, sedan man passerat — mänskligt att döma, — den där halva vägens stora egendomliga milstolpe, till och med i drömmen plågas af denna undran öfver, hur idiotisk man då var att afbryta det där studiet, som man den tiden endast tyckte var snustorr och delvis oförståeligt. Sedan prillan efter de första åtta månaderna absolverats, alltså inte fullt så hastigt som Sten Stensson från Eslöf i våra dagar, inträdde en oroväckande stiltje, studiet låg i träde länge och väl, man skref af dåliga kollegier i förmögenhetsrätt, ty läroböcker var det ju denna tid ondt om i nästan alla rätter inom juridiska fakulteten, man satt och gäspade på en och annan föreläsning, dock utan att som "Glunten" somna och snarka, och skötte förresten ärligt taladt sina nöjen.

När jag säger: man gjorde det, menar jag egentligen först och främst min egen obetydliga person och med honom några "dylika" till. De stora plughästarna behöfva därför alls ej

HEDENBLAD MED SINA SÅNGARE PÅ UNIVERSITETSHUSETS TRAPPA. A. BLOMBERG FOTO.

ta åt sig och känna sig stötta. Den 11 maj 1889 skulle studentkonserten i universitetets aula och på eftermiddagen den stora karnevalen gå af stapeln, och så fort första maj med sin nödvändiga hvilodag — den dystra andra — var öfverstökad, började ett nervöst arbete, speciellt för att hastigt och lustigt kunna realisera den längesedan i tidningarna omordade, men långt ifrån planerade karnevalen. Den lille flintskallige smålänningen Putte W. med sin leende tandrad och sina korta ben, den snälle, lille Putte, som Treff en dag lurade in att köpa en nykommen, doftande tvålv hos Charlotte på Drottninggatan, som skulle heta "Savontvål", öfvertog generalfältmarskalkbestyret, reste till hufvudstaden hvarann dag i sällskap med själen i hela karnevalen, den magre Otto B. beställde och beställde, — som han själf påstod — men ingenting kom på öfverenskommen tid, och en del attiraljer kom alls inte, hvarför till karnevalskommittéens eviga nesa programmet begynner med ett stort: "obs! Kostymerna till åtskilliga här upptagna nummer, som i själfva karnevalen lysa genom sin frånvaro, finnas att bese vid åtskilliga af Stockholms teatrar, äfvensom hos herr Hammer."

Ämnet för årets karneval skulle blifva: "Europa förr och nu, framställt i bilder," och sedan gästrike hälsingar och kalmariter, samt smålänningar och gottlänningar sammanslagit sig till tvenne nationer, anställdes lottning, som utföll så, att hvarje nation skulle framställa det land, som föll på hans lott, dock så att stockholmarna fingo åtaga sig både Tyskland, Österrike och Schweiz, och värmlänningarna måste framställa både Spanien och Portugal.

Efter en veckas nattvak, hvarvid nationsalarne förvandlades till målarateljéer, snickareverkstad och syateljé på en gång, var verkliga det mesta i ordning, och det blef en tillrusning af åskådare från Stockholm, som för den tiden var mer än storartad. —

Uppsalamaskörerna, "professor" Sundin, gubben Kjellberg och fru Carolina Sjöberg, förstärkta med själfva Fahlstedt från Stockholm, började sitt mäktiga maktpåliggande arbete redan klockan fem på morgonen hos västmanlänningar och dalkarlar, som skulle föreställa Sverige, och när jag själf vid niotiden på morgonen skulle göra en tit upp till min nation, mötte jag moder Svea på Nybron, framställd af vännen Milkus med stor ljus peruk, skära kinder, karminröd mun, målade ögon, men förresten i van-

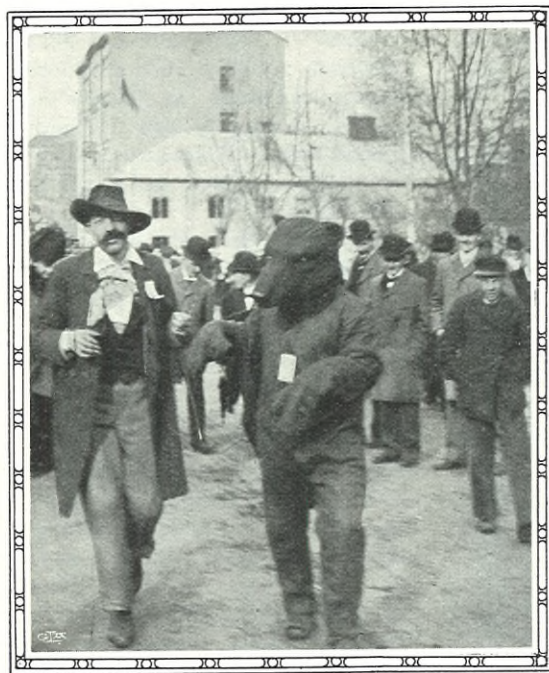
Karnevalen och studentkonserten i maj 1889.

liga kavajkläder med herrpantalonger på väg till Taddis för att äta frukost. Moder Sveas klädning var ännu långt ifrån färdig, men hade "Milkus Svea" de största utsikter att vid tretiden få gå upp och profva. Och under dagens lopp mötte man oupphörligt den ena fullt färdiga eller endast konturerade figuren efter den andra.

Där gick "Krogh-Albertine, omgifven af Mandfolk" från Göteborgs nation, som i dag skulle ansvara för Norge, på ett kort besök hem till sin bostad, arm i arm med västgöten Kung Byxlös, följd af "Studentskor, mer eller mindre sneda, i kollision

med ordningsmakten". I en landå åkte fyra stycken redan ytterst uppslupna prissar ned till stationen för att möta flicksläktingar och flickbekanta med stockholmståget. Det var "Hefaiostos (Vulcanus) lindrigt svart-sjuk", som vid sin sida hade jungfrun af Orléans, och midt emot i vagnen satt en känd representant för England, nämligen Jack-uppsprättaren i gladaste samspråk med Saxo Grammaticus. Öfver Västgötaspången såg man plötsligt "Nils Juel efter ett svenskt glad lag, kryssande i storm kring Möens klint". Framför honom gick en ungmö i mörk klädning med en väldig, stor, hvit tornyr bak (Möens klint), och de båda västgötarne öfvade sig nu på "Spången" allt hvad de kunde till aftonens stora föreställning, allt under det Nils Juel iklädd vanlig stormhatt försökte kryssa med benen så godt han förmådde.

På kafé "Iduna" fann man vid disken "kong Kristian ved höien mast" betalande sin kaffefrukost; kring ett frukostbord sutto Sokrates, Lord Byron, Frintetens gudinna och "En Folkefiende"; Inne på cigarrimporten strax vägg i vägg satt "Ivar Blå, bemödande sig att under sin kappa skaka fram en konung" samtidigt rökande en stor Consul och kurtiserande fröken

KARNEVALSLIF I UPPSALA.

I KONFETTIREGNET.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerat omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem.

Nu är tid att prenumerera.

Hanna i boden, åtföljd af två stockholmare, den ene föreställande en schweizer-ost, den andre en schweizer-väst, och utanför på gatan såg man "den ryska Censuren" i ifrigt samspråk med Göthe, Schiller, Kongen i Aandens Rige, Eiffeltornet, Carmen arm i arm med de Soto Major samt dansken H. C. Andersen, som på ena armen bar "kejsarens nya kläder" och i handen hade "lyckans galoscher".

Aldrig har Uppsala gästats af en vansinnigare blandning, européer från hedenhös fram till själfva utställningsåret i Paris 1889, och att tiderna då voro annorlunda fick man bevittna, när man i Gästis-trädgården såg Gustaf II Adolf äta biffstek med lök och en half pilsner i sällskap med "Sæterjentens söndag". —

Studentkonserten i aulan var gynnad af det mest strålande solsen, och damernas ljusa vårtoalletter lyste upp den annars misslyckade, sorgligt mörkbruna lokalen, som endast en enda gång om året kunde te sig strålande glad, och det var just denna dag, allmänna sångens stora fest- och jubeldag. Som min röst detta första år ännu inte var färdig, tjänstgjorde jag som marskalk under östgöten Conrad Cassagracs höga och värdiga befäl.

Ivar Eggert Hedenblad hade nedlagt särskildt mycket arbete under de senaste månaderna, då han till våren planerat en utflykt till Stockholm med icke mindre än två konserter, den första till insamling för bildandet af "Uppsala universitets orkesterfond", den andra som ett minne öfver Pontus Wikner och tack till hans efterlämnade familj.

Med Wennerbergs "Hymn", där basarne få sola sig i frasen: "Den är dess värre i mulna faror" och med briljant sammansatta tredubbla kvartetten i Rubensons oförläpneliga Korsfarersång med Ingemanns vackra ord: "Deilig er Jorden, deilig er Guds Rige" var redan isen bruten, och den åtminstone förr så varma, förstående rapporten mellan åhörarne och estraden i full gång. Och när Petschkes alltid lika friska vårsång "Hulda vår, välkommen åter med din blomdoft, sol och sång" brusade genom salen, bröt majsoolen från glastaket in i sin allra härligaste glans och önskade lufslycka åt alla de unga sångarne och alla deras unga, söta, rara kvinnliga bekanta och vänner därnere i salen, och andra tenorerna, underhjälpna af de öfriga tre stämmorna, eldades till fullständig hänförelse i sitt jublande solo: "Hör, ack hör, hur fåglar kvittra, tufvor blomma, bäckar glittra," och som en stor fanfar, ett ungdomens, sångarnes stora, varma famntag till våren, kom fyrstämmigt slutfrasen:

"Och af fröjd hvart hjärta slår.
Hell, o! hell dig, glada vår!"

Ack! jag minns hela programmet, som om det varit i går, att Petschkes vårsång föregicks af Kuhlaus maj-sång och efterföljdes af Lassens: "Ved Lövspring", där vi hade särskildt nöje af den något opoetiska dikten, att "Skoven breder ud sin Disk med grönnen Kræmmerhuse" (på svenska: helt enkelt strutar), och hur Orphei Drängar, som enligt gammal sed uppträdde särskildt med sin lilla kör, skördade en ny, välförtjänt seger med Lange-Müllers serenad.

Jag vet ingen studentsång, som under de sista tjugo åren slagit så storartadt igenom, rent ut gjort en sådan furor som denna serenad, när den sjunges väl, och i dag klappade ett hundratal ungmör sönder sina finaste handskar för att naturligtvis få den dakapo, och i ögonvrån på

de äldre glimtade stora tårar vid den oförgätliga sista versen:

"Önsk ikke tilbage den Tid, der for hen
og Sommerens falmende Blommer,
ønsk kun, att de rødeste Roser igjen
maa blomstre næste Skjærsommer."

Ny för året — om jag ej misstager mig — var Hedenblads "Studentsång": "Studenter äro muntra bröder" med ord af Böttiger, en sång, som nu alldeles kommit i glömska, men just den våren gjorde mycken lycka. Och sist i båda afdelningarna stodo som vanligt de båda norska kapphästarna, som aldrig förfelade sin verkan, Reissigers underbara och af uppsalienserna öfverlägset sjungna "Olav Tryggvason" och allra sist Halfdan Kjerulfs odödliga "Brudefærden i Hardanger".

Så var denna årliga nationalfest, studentkonserten i Uppsala 1889, åter endast ett minne, och man skyndade ut i stora förhallen med sitt takljus ur trenne kupoler för att bevittna "nedmarschen", ett af de stora evenemangen på vårsnåret i Fyrisstaden. Förr i världen skedde detta i Carolina redivivas till ett tjugotal uppgående halftrappor, men i och med det nya universitetets invigning i maj 1887 flyttades alla större konserter, både vokala och instrumentala, öfver till aulan. Det var i den norra stora trappuppgångens öfversta plan och galleriet bakom, som sångarne samlades. Hela galleriet för öfrigt, trappuppgången midt emot och hela den stora golftytan i nedre vestibulen voro öfverfulla med åhörare, naturligtvis damer i öfvervägande flertal, och med öfvermarskalken och fyra till fem led marskalkar i hvita mössor och blågula sidenskärp i spetsen skred den väldiga sångarskaran, ledd af Hedenblad, steg för steg ned under Hæffners pompösa "Lejonridarne".

Främst i sångarleden klinga första tenorernas smattrande: "och Valkyrian höjer fanan på det fält, där hon fordom var skyddande gäst" och det ekar och dånar i hallen: "hennes öga lyser banan, där hon tumlar bland svear sin blodiga häst."

De bakre stämmorna kunna inte se Hedenblads taktpinne, och därför har han i hvarje stämman placerat en man, som med näsduken på sin käpp strängt markerar takten, så att ej det hela skall gå sönder.

En sann fröjd är det att som åhörare stå inne i förhallen, sedan både första och andra tenoren redan tågat ut ur universitetshuset och försvunnit nedför stora yttertrappan och ut på

planen framför universitetet, och höra de båda understämmorna — första basarna sist, — vråla sina utan ledande melodistämman föga sköna tongångar, och när till sist den i numerär alltid öfverlägsna första basstämman blir alldeles solo därinne, kan publiken trots det högtidliga allvaret knappast återhålla ett mumlande skratt. Hastigt och lustigt utrymmes förhallen, som snart står alldeles tom med sina karyatider bevakande den lilla "gluggen" in till Aulan med sin kända och ofta parodierade öfverskrift "att tänka fritt är stort, att tänka rätt är större", hvilket af oss alltid utfylldes med ett spydigt "och om vi ej det gjort, så rår vi inte förre".

Som hungriga gamar skynda alla efter konsertens slut för att skaffa sig mat, och alltifrån Gästis, Gillet, Flustret, Rullan, Valhalla, och allt hvad de hette de materiella tillfredsställelserlokalerne ner till den minsta lilla vrå, som hade matservering, ingenstans ett bord, inte en plats ledig, och öfverallt i hemmen åts det med en glupande aptit, medan på nationssalarne de stackars karnevalsdeltagarne fransoser, ryssar, portugiser, italienare och hela långa rader representanter för Europa, som nu inte längre hade rättighet att visa sig ute på gatorna, utan fått order att samlas hvarje land i sin nationssal, finga nöja sig med en smörgås, en snaps och en half öl, ty för ordentligt middagsätande fanns ju alls ingen tid.

Den tiden, innan spårvagnarne kommo, samlades studentkåren klockan fyra med dubbelkvart på stora torget och tågade med vårfestmarskalkarne, fanor, standar och sångare i spetsen samma långa och i Carolinabacken synnerligen besvärliga väg som Valborgskvällen, upp till Botaniska trädgården, men i dag var det skäligen klen med sången, ty dels voro en hel del värfvade för karnevalståget och dels hade många redan mera inkognito privatim i kjolsällskap, d. v. s. med resande mammor, systrar, kusiner ja, till och med fästmör, knogat upp till Botaniskan för att få en hygglig plats.

Men klockan blef både fem, en kvart öfver och half sex och klockan slog både tre kvart och ringde sex, innan vi, "Turkar-upplänningar" ropades upp och började arrangera oss för marschordningen med "turkiska musiken" i spetsen och med en massa "hederspaschor", "hundturkar" och "odalisker" i våra led. Bland de mest lyckade, kanske vackraste numren i hela karnevalen var föröfrigt just i turkiska afdelningen, nämligen "Soliman den präktige i den nya seraljen", som väckte jubel hvar helst han på en stor flakvagn drogs fram af oxar med förgyllda horn. —

Främst i tåget kom det antika Greklands mytologi, och allra första numret utgjordes af Tesevs och Ariadne, dragna af den fullkomligt underkufvade Minotaurus. "Obs! Den bekanta tråden genomgår hela karnevalen".

Här fick man se Ares (Mars) och Afrodite (Venus) hand i hand med följande motto anteckadt i katalogen: "det starka är det sköna värdt", och i sörmlänningarnas-närkingarnas nästa afdelning: "Greklands filosofi och moral" förekom Sokratiske skolan, representerad af cynikern Diogenes (med lykta) och cyrenaikern Aristippos (betydligt schanguläre). Under afdelningen klassisk pessimism fick man skåda, hur "Zeus fattar leda vid lifvet", och under afdelningen "Sport" förekom: "Viggens skötsel förr och nu".

Östgötarna representerade Italien,

VÅRFEST I "BOTANISKAN". A. BLOMBERG FOTO.

LANOLITA-TVÅLEN.

Ferd. Mühlens', 4711, Köln,
— tillverkning, —

är i kvalitet fullt jämförlig med en dyrbar toilette-tvål, men kostar på grund af den enkla förpackningen dock endast 35 öre per tvål à 120 gram.

och de hade i likhet med sörmlänningarna och ett par andra nationer indelat representationen af landet i särskilda afdelningar. — Under geografi förekom "Lucca med sköna omgifningar", framställd naturligtvis som sångerskan Lucca midt ibland en massa unga vackra flickor. På konstafdelningen förekom Paganinis Häxdans och Sixtinska kapellet (med fulltaliga stämmor), bland produkter "romerska ljus", däribland Boccaccio, Garibaldi och Publius Ovidius Naso, på "sportafdelningen" fann man "Sabinskornas bortröfvar.de", och ensam i en droska kom Calle Starbäck åkande inom afdelningen "byggnadskonst" och i katalogen stod det tillräckligt upplysande: "Colosseum". Stormande jubel, mest från Calle själf, som i dag serverade sina bästa fasettskrattsalfvor. — Värmlänningarna föreställde Spanien och Portugal, och här fick man både se kattarbål, Lejongården i Alhambra och Don Ranudo di Colibrados och äfven en inkvisitionsscenen, framställd af professor X och tentand Y.

I Frankrike, som gästrik-hälsingen och kalmariten fått på sin lott, gjorde man bekantskap både med en bit af katakomberna och madame Staël, och bland engelsmännen, framställda af smålänningar och gottlänningar. fasade man för den blodiga Marias rysliga typ, nickade välvilligt åt John Bull, Vilhelm Eröfraren och Richard Lejonhjärta och skakade förtroligt hand med hela den oöfvervinnliga armadan, drottning Elisabeth och Maria Stuart. —

Stockholmarne upplyste i sin text: "att Tyskland omgifves på flere sidor af berg, de s. k. Tyskbagarbergen, att landets enda export är öl och profryttare, att tyskens klädedräkt är jägerskjorta och att Tysklands hufvudland Preussen anlades af svenskarne på 1600-talet. Bland floder märkas den smutsiga Rhen, den röriga Weichsel, Entweder, Oder m. fl. och till sist fick man till lifs, att Tyskland har samma regent som Ungern, hvilket har sitt namn däraf, att det endast "ogärna (= unger) är förenadt med Österrike".

Hvad Schweiz beträffar blef man bland annat smått och godt upplyst om, att "det räddades från Österrikes nesliga slafveri af Wilhelm Tell, och att frukten af hans mödor var ett äpple. "Flere floder", sade stockholmarne i sin korta, men utförliga öfersikt öfver Schweiz "flere floder rinna upp i Schweiz, under det de vanligen rinna ner i de öfriga länderna".

Bland roliga och uppseendeväckande figurer från Tyskland märktes "Henrik Fågelfångaren med Pippin den lille" (i bur), "en proberreuter med diverse artiklar, dock ej Pragerfredens 5:te artikel", "den store kurfursten i berlinerblå rock, som tar sig en Brandenburger-Thor (läs: lär) ur en berlinervattenflaska" — och så en hel rad "privatdocenter".

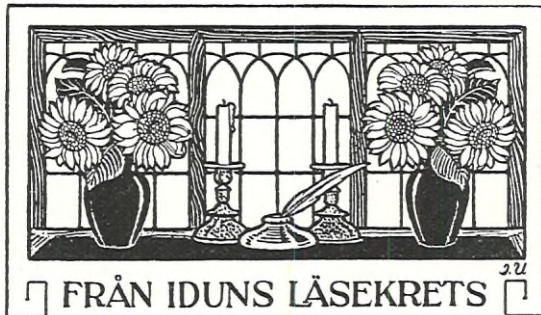
Äfven förevisades en scen, så lydande: "Andreas Hofer skjutes 1809 (i skottkärra)".

Så drog det ena landet förbi efter det andra i bild och karikatyr, till sist kom Danmark, Norge och Sverige, och sent omsider slutade det hela med "Stora Daldansen" eller slutad bal. —

Den oordning, som uppstod i den s. k. engelska parken bakom Carolina, när tåget upplösts, var fruktansvärd: råmande trötta oxar med afstängadt blodguld på hornen, halffulla, tröga upplandsbönder, som letade efter sina respektive uthyrda skindor, gnäggande, sparkande ilskna hästar, Ibsens Nora, uttröttad och något lindrigt på snusen buren på ryggen af den för tillfället synneligen välvillige Kristian Tyrann: kommenderande, rytande klubbmästare och marskalkar, en grupp halfnakna odalisker, arm i arm med en hop glada dalmasar, eskorterade af Henrik VIII af England och alla hans gemåler, ett virrvarr, ett skrik, ett sökande, ett kaos, som nog söker sin like, i världshistorien, sedan Napoleons återtag från Ryssland 1812.

Och hela natten, tills solen rann upp på söndagsmorgonen, var det fullt kontinentallif på alla stadens gator och torg och offentligare lokaler, ty ingen ville gå hem och klä' af sig dagens ståt. Ja, ännu ganska långt fram på morgonen den 12 maj kunde man få bevitna de mest befängda, för den europeiska konserten ganska öfverraskande situationer, såsom t. ex. kejsar Wilhelm II arm i arm med le brave général Boulanger, "reklamen från Seins strand", och den "sjuke mannen", hemledande den något knäsvage John Bull. Vidare kunde man få skåda chefen för ryska polisväsendet, drickande brorskål med och kärvtänligt omfamnande en nihilistkvinna och "Norges bedste", naturligtvis föreställande en dram äkta norsk akvavit med Fredrik Barbarossa på ena sidan och den gamle "Interdum dormitat", farbror Homerus på den andra.

Dagen hade varit ovanligt glad och orimligt gifvande, och den öfveransträngda karnevalskommittén, som i hastigheten ej hunnit göra upp ett enda ackord, vare sig med häst-oxvagn- eller kostymägare, gick lugnt att hvila på sina lagrar för att sent omsider vakna dagen därpå med en skuld på öfver två tusen krisch och ett kolossalt tidsslukande efterarbete.

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS

SNÄLLA "SVENSKA"!

Väl må Ni känna Er *enkel*, som vill börja tidningspolemik om stafningen utan att anse Er behöfva läsa *ett enda* arbete af de många, som behandlat denna fråga alltsedan skalden Samuel Columbus 1678 i "En svensk ordeskötsel" förordade en utsträckt nystafning. Innan Ni skrifer nästa gång, bör Ni åtminstone ha läst "Om rättstafningens grunder" af vår oförgätlige Artur Hazelius, hvars fosterlandskärlek Ni förmodligen inte betvivlar. Eller vill Ni hellre läsa en nyare skrift af Noreen? Cederschöld? eller Lundell? män, som ägnat hela sitt lif åt studiet af det språk, som Ni säger Er älska, ehuru Er kärlek egentligen tycks gälla några i allas vårt tal stumma bokstäfver.

Blott ett af Edra oriktiga påståenden vill jag här rätta. Ni skrifer helt djärf: "att med en lag bestämma ett språks stafning, det är ett tilltag, som man skulle trott omöjligt, om man ej varit med om det. I intet land på jorden skulle man anse sig våga något dylikt mer än i vårt land." Själff får Ni försöka ta reda på de ministeriella stafningsdekreten i Norge och Danmark samt senatens stafningspåbud i Finland, så att Ni får känna de små grannländernas förhållanden. Ytterligare vill jag underrätta Er om, att regeringarna i Tysklands olika stater redan på 1870- och 80-talet påbjödo en bestämd, ganska omgestaltande ortografi i skolorna. I Frankrike har detta årtionde sett ett mycket diskuteradt regeringspåbud om ortografiska förändringar, och framtiden torde komma att erbjuda ännu flere, ty där tillsattes nyligen en officiell rättstafningskommission, som att döma af Brunots uttalanden kommer att bli mycket radikal.

Begrunda tillsvidare Esaias Tegnér's ord:

Ingen fordrar, att du skall understödja den [stafningsreformen] på sådant sätt, att du själf ändrar din stafning. Nej, gif ditt moraliska stöd, gif din sympati

åt den nya tiden — var ung i teori om du ej kan vara det i praxis! I våra dagar sker ingen stafningsförbättring af sig själf. Så snart de litterära förhållandena hos något folk vunnit en viss stadga, har rättstafningen en naturlig benägenhet att stelnä. Såsom gamla städer ha krokiga gator, så ha därför också folk med tidigt utvecklade litteratur vanligen dålig rättstafning. Blott genom planmässigt företagen reglering bli gamla stadsgator rätta och gammal rättstafning värd att kallas *rättstafning*.

Stockholm den 14 augusti 1908.

RUBEN G:SON BERG.

Känslomänniskor.

En återblick i lifvets tidbok af

Hanna Lundholm.

(Forts.)

SÅ KOM det sig, att de voro för sig själfva ännu ett helt år. När Dan ej såg eller träffade jämnåriga, ägnade han dem ej ens en tanke, och vintern förgick så väl som våren och sommarn med sysselsättning och arbete, hvari de båda funno behag. Äfven för ett barn kan det blifva till en vana att lefva afskild från alla, och detta sista år, innan Dan oåterkalleligen måste i skolan, lade hos honom grund till en tveksam skygghet inför främlingar, äfven inför dem, som voro af hans egen ålder, hvilket gaf anledning till mångt missförstånd samt förskaffade honom mången bitter läxa, när Alfa slutligen, drifven af tanken på de kraf, hvilka från de tidigaste åren ställas på alla såsom beredelse för fyllandet af en lifsuppgift, blef tvingad att släppa honom utanför den krets, som hennes behof uppdragit omkring dem båda.

XVIII.

När Dan ändtligen började gå i skolan, dröjde det länge, innan modern kunde få makt med sin bittra saknad efter honom under de timmar, då han ej fanns alldeles i hennes närhet, då hon ej såg hans vänliga leende eller lyssnade till hans barnsliga tal. Hon lärde sig inse, att den afskildhet, hvari hon lefvat, ej kunnat kallas för ensamhet så länge hon ständigt haft gossen omkring sig. Icke heller nu var hon ensam, så intalade hon sig själf, ty hon visste ju, att vid ett bestämt klockslag skulle hon få se sin gosse komma springande uppför backen med vaxduksrörelsen på ryggen och med mössan skjuten mot nacken, så att ett par ljusa slingor af det vågiga håret föllo ned öfver pannan. Men de timmar, under hvilka han var borta, voro likväl till en början mycket långa. Hon såg emellertid huru ifrig han var att komma hem till henne så fort som möjligt, och hon glädde sig af hjärtat däröfver.

Dan hade i själfva verket svårt för att känna sig hemmastadd i skolan, och han stötte sig på hvad han såg såväl hos somliga af lärarna som hos en del af kamraterna. Bland de förra funnos flera, som strängt bestraffade den ringaste förseelse, och andra, som ej förstodo göra sig respekterade, såsom t. ex. magister Löfve, hvilken älskades af lärjungarna för sin godsintet, men som ohjälpligt förstörde sin egen auktoritet genom sina distraktioner. Under hans timmar härskade ibland fullständig förvirring och oreda i klassen, så att rektorn kände sig manad att ingripa, men ingen varning gjorde intryck på magister Löfve, så länge han hade pojkarna på sin sida — och det hade han alltid. Magister Löfve fäste sig från första stund vid Dan; detta märkte gossen, och härigenom lades grunden till en varm sympati mellan den originelle läraren och hans stillsamme discipel — en sympati hvilken hela lifvet bevarades i Dans minne som en af skollifvets ljuspunkter. I motsats därtill råkade gossen falla i ohjälplig onåd hos magister Berner. Denne retade alltid upp sig öfver hans stillfärdiga, blyga sätt att svara på de frågor, som ställdes till honom. Han skrek ej fram svaret såsom de mera tilltagsna brukade göra, och inte heller framförde han det i bestämd, tvärsäker ton, som de lärjungar, hvilka visste med sig, att de kunde läxan utantill från början till slut. Dan och hans mor hade vant sig vid att tilltala hvarandra i blid, dämpad ton, men denna vana passade ej för skolan, där den endast inbringade gossen luggningar och örfilar, tills han lärt sig, som magister Berner sade, "att tala ur skägget".

Det föll sig också svårt för Dan, att hålla fötter och händer alldeles stilla under lektionerna. Han var ju van att röra sig fritt i trädgården och ute på åsbacken. I skolan fanns emellertid en lärare, som af disciplinerna fordrade så godt som absolut orörlighet, under det han för egen räkning intog de mest själfsväldiga ställningar. Äfven för denne lärare råkade Dan ib'and illa ut.

Bland kamraterna funnos ett par, som kallades "kvarsittarna", därför att de gingo andra året i samma klass. Detta var i och för sig ingenting ovanligt, och skulle ej heller hafva blifvit betraktadt som giltig an-

ledning för ett öknamn, om ej dessa båda pojkar redan varit öfveråriga för den klass, där de sutto. De voro dessutom båda storväxta och starka. I de hem, hvarifrån de kommo, hade ingen vinnlagt sig om, eller ägt förstånd att hos dem fostra grannlagenhet och hänsynsfullhet i umgänget med andra. Särskildt höllo dessa båda ynglingar på, att ej behöfva generas inför kamraterna, hvilka därför fingo hålla till godo med grofheter såväl i ord som handling. Den stillfärdige Dan, hvars skygghet borde hafva varit hans räddning, befanns emellertid i stället vara synnerligen lämplig till syndabock. Kvarsittarna lade med förtjusning hand vid hans dop, som bestod däri, att några af kamraterna höllo honom fast, under det att andra satte pumpen i rörelse och läto honom undergå en grundlig spolning med kläderna på. Hans linnekolt och genomblöta skjorta torkade visserligen under loppet af dagen, och Alfa fick aldrig reda på hvad som försiggått, ty Dan teg, för att ej modern skulle blifva orolig. En grundlig förkyllning, till hvilken Alfa ej kunde finna någon rimlig orsak, blef lyckligtvis enda följden af döpelseakten. Värre var det, när kvarsittarna sökte förvilla honom under lektionerna genom att hyska, eller när de tvingade honom till förbudna, häftiga rörelser på skolbänken genom att sticka honom med knappnålar. Värst af allt var emellertid deras tilltag att fullklottra titelbladet af hans svenska grammatika med karikatyrer af magister Berner, hvilket äfven inbringade Dan det första kokstryk, han erhöi i skolan. Kvarsittarna lämnade fram den illustrerade grammatikan till magistern för förhöring af läxan och Dan, som ingenting anade, hade fått sin afbasning, innan han hunnit tänka på, hvad han väl kunde hafva förbrutit. Det var ej att undra på om han efter det brokigt växlade lifvet i skolan längtade till hemmets skydd. Han hade stor brådska att nå dit, och anlände alltid springande. Alfa frågade visserligen huru det var i skolan, och Dan svarade sanningsenligt, att allt ej var som sig borde, men då såg Alfa så bekymrad ut, att gossen teg med alla detaljer och tillade skrattande att det inte var så farligt.

Ju äldre Dan blef, desto klarare stod det för honom, att skolan och hemmet ej borde hopblandas, och att modern borde af honom hållas utanför allt hvad som tilldrog sig i klassen. Så småningom vande han sin mor af med att hjälpa till vid läxläsningen — det var ej behöfligt, sade han; han kom ju ändå alltid hem med goda betyg. Alfas frågor besvarades numera alltid på ett sätt, som ingaf henne den tron, att i skolan gick allt sin gilla gång, och att därom var så godt som ingenting att berätta. När all fruktan för, att skolan skulle draga gossen bort ifrån henne själf, var undanröjd, när hon af betygen såg att Dan skötte sig väl, samt kände sig öfvertygad om, att han ej ägde orsak

till någon nämnvärd klagan, fann äfven hon sig bäst vid att, i likhet med Dan, låta skolan vara någonting för sig, som var skildt från hemmet. De hade så mycket annat af intresse hvarom deras samtal rörde sig, dock var det huvudsakligen trädgården och återigen trädgården. Den gaf dem bröd och hälsa, skönhetsnjutning och äfven en säregen art af skapareglädje. Var det ej deras gemensamma, aldrig svikande omtanke och vård, som lockade fram ur den mörka myllan sällsynta exemplar af blomsterväxter och frukter? De uppmjukade med vattenstrålen jorden efter soltorkan och förfriskade den törstande plantan; de skyddade sina dyrbaraste rariteter för såväl middagshetta som nattkyla. Missräkningar ledo de visserligen, men de hade äfven stora framgångar att glädja sig åt.

”Märker du, huru de skjuta fart?” brukade Dan säga, när de företogo sin dagliga rond genom trädgårdsanläggningen och funno några af dess alster stadda i mera än vanligt synbar tillväxt. På kroppslig möda sparades ej, och huden på deras händer blef grof och hårdad, så att den ej ömmade i nämnvärd grad för en rispa, erhållen vid ympningen af någon rosenstam, och ej heller för bettet af brännässlan, mot hvilken ett utrotningskrig fördes med hårdnackad seghet och energi, särskildt på de nya jordplagar, hvilka tid efter annan fogades till deras trädgårdsanläggning.

När Dan blef ett par år äldre och kom upp i högre klasser samt delvis fick nya lärare, trufes han äfven något bättre i skolan. Men han fortfor alltjämt att vara syndabock för kvarsittarna. När de själfva lidit någon motgång i form af bakläxa eller anmärkning, så fördelade de harmen genom att ställa till förgärlighet för Dan. Lärarna hade svårt för att utföra kontroll, ty skolgossarnas hederskänsla bjöd dem att aldrig anmäla en kamrat. Det ansågs ej heller förenligt med hedern att vädja till de andra kamraternas hjälp, när den ej lämnades frivilligt. Dan var ej af naturen ämnad till slagskämpe, och han hade svårt för att värja sig. Han led därför nederlag på nederlag de få gånger han försökte göra motstånd. Feg var han ej, men han måste gå ur vägen, därför att striden var alltför ojämn.

En dag, när Alfa klippte häckarna i trädgården, hörde han Dan i häftiga ordalag fara ut mot Kerstin, som han beskyllde för att hafva förstört några lösa blad i en sagobok. Kerstins försäkran, att hon ej ens sett den bok, hvarom det var frågan, tycktes ej göra minsta intryck på Dan. Alfa lade ifrån sig trädgårdsaxen och gick in för att lugna honom, före hållande honom på samma gång det orättvisa i att anklaga, innan man undersökt, om anklagelsen var berättigad eller ej. Dan brast i tårar.

”Ja, jag vet,” snyftade han fram och kastade sig på soffan, ”jag är orättvis och elak, men jag kan inte rå

för, att jag blir sådan. Om du visste, huru jag har det i skolan!”

Och nu ändtligen lättade han sitt hjärta genom en utförlig berättelse om den småsinta förföljelse, för hvilken han var utsatt, om den hårdhänta behandling, han måst finna sig i, därför att anmälandet af en kamrat stämpelades som feghet och förräderi.

”Hvarför har du tegat för mig så länge?” frågade Alfa med skälfvande röst.

”Därför att du såg så ledsen ut en gång, när jag började tala därom,” svarade Dan och räckte ut båda händerna mot sin mor såsom för att göra afbön.

Alfa rodnade häftigt till vid gossens ord. De voro ej menade som en förebräelse — tvärtom — men hon kände sig djupt skuldmedveten. Hvarför hade hon så lätt låtit förmå sig till att skjuta åsido tanken på skolan. Hon borde väl hafva genomskådat sitt eget barn, och nu var det i stället barnet, som genomskådat henne och handlat därefter. Ja det var så med henne, att hon i tanklöshet begärde, hvad ingen kan få, nämligen att deras lif och deras tankar, som ägde hennes kärlek, skulle helt och hållet gå upp i hennes eget lif, i hennes egna tankar, och i stället för att stödja dem, hon älskade, när de behöfde hennes stöd, tog hon omedvetet ett så djupt intryck af deras sorg, att de skonade henne för att skona sig själfva. Härigenom kom hon att stå utanför mycket, som var deras, och den instinkt, som hennes kärlek borde hafva förfinat så, att hon förstod, utan att de talat direkt, den ägde hon ej — den hade Daniel ägt och äfven Dan när det gällde henne. Hur bittert det var att behöfva erkänna denna brist för sig själf — bittert, därför att det just var hon, som velat lägga beslag på deras själar för egen räkning.

”Har ingen enda af dina kamrater försökt hjälpa dig?” frågade Alfa och smekte Dans händer, som hon höll slutna i sina egna.

”Jo, Ehrenfrid Skog.”
 ”Berätta mig något om Ehrenfrid!”
 ”Han tycker inte heller om att slåss.”
 ”Tycka då alla de andra om det?”
 ”En pojke skall ju slåss,” svarade Dan och såg förvånad ut. ”Men den, som inte tycker om det, kan ju inte hjälpa det.”
 ”Har du slagits?”
 ”Förr, men inte nu längre.”
 ”Hur kommer det sig?”
 ”Hå,” sade Dan och drog på orden, ”när man inte är tillräckligt stark, så tjänar det ingenting till.”
 ”Ty man blir alltid besegrad,” ifyllde Alfa.

(Forts.)

ANVÄND ENDAST SVENSK TVÄTTVÅL.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKAN 23—29 AUG. 1908.
 SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägggröda med räkor och sparris; mjölk; kaffe eller te med hafrekäx. Middag: Kräftsoppa; plommonspäckad svinkarré med brynt potatis och salader; hallon med vispad grädd. MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Biffstek med potatis; saftkräm med mjölk. TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall svinkarré (rester från söndag) med lingon och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Spenatsoppa; stufvade abborrar med potatis. ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt sill med grädd och lök samt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kroppkakor med skiradt smör; blåbärsoppa. TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröda; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; brödpudding med sylt. FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekte kroppkakor (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Hönsfrikassé med ris; soppa på svartvinbär med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt lax med stufvad potatis; mannagrynskräm med mjölk.

RECEPT:

Kräftsoppa (f. 6 pers.). 6 lit. vatten, 2 dcl. salt, 2 tjog medelstora kräfftor, 1 hg. risgryn, vatten, salt, 1 morot, 1/4 portug. lök, 1 dcl. madeira, 2 1/2 lit. fisk- eller köttbuljong, peppar, salt, 1 msk. färskt smör (20 gr.), Croustons eller queneller af fiskfärs.
 Beredning: Kräffterna sköljas väl, läggs i kokande saltadt vatten och få koka omkring 6 min., eller tills skallet lossnar, hvarefter de upptagas med hälslef och få afrinna. Kräffterna rensas, stjärtar och klor skäras i tärningar och läggs i soppskålen. Risgrynen skällas och förvällas i kokande saltadt vatten, tills de äro mjuka, då de silas upp, stötas jämte kräfftskalen i stenmortel. Moroten skrapas, sköljes, skäras i fina strimlor och påsättes jämte löken och vinet i buljongen att koka mjuk. De stötta kräfftskalen läggs i och soppan ställs på svag eld 1 tim, under det den ofta röres om med träslaf, men får ej koka. Soppan passeras därefter genom sikt och uppheftas i vattenbad samt afsmakas med kryddorna. Det kalla smöret tillsättes och soppan hålles öfver kräftstjärtarna i soppskålen.
 Den serveras med croustons (stekt bröd i tärningar) eller queneller af fiskfärs.
 Behöfver soppan färgas, bör detta ske med kräftsmör eller tomater, ej med karmin.
Saftkräm (f. 6 pers.). 1/2 lit. söt eller sur saft, 8 dcl. vatten, 40 gr. potatismjöl, 35 gr. mondanimmjöl, socker efter smak (till sur saft 2 1/2 dcl. socker).
 Beredning: Saft och vatten blandas och kokas upp samt afredas med de båda mjölsorterna, utröda med 1 kkp. vatten. Krämen får koka under röring i 5 min. Den afsmakas och upphålles i karott samt öfverströs med litet socker, för att det ej skall bildas skinn.
Spenatsoppa (f. 6 pers.). 3 hg. spenat, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 1 1/2 lit. efterbuljong, 3 dcl. grädd, 1—2 äggulor, salt, hvitpeppar (socker).
 Beredning: Spenaten rensas, sköl-

Finast i smak
och
näringsrikast
äro

VÄRGÅRDA
(Kungl. Hofleverantör)

Hafregryn • Hafremjöl

PARETER.

— Vårgårda —
Proton-hafremjöl!

jes, får afrinna och skäres sönder. Smör och mjöl sammanfräsas, den kokande buljongen påspädes, litet i sänder, spenaten lägges och får koka omkr. 15 min., hvarefter grädden tillsättes och soppan får ett uppkok samt afsmakas. Äggulan vispas i soppskålen och soppan tillslås under kraftig vispning.
Kroppkakor (f. 6 pers.). 2 lit. potatis, 2 1/4 hg. vetemjöl, 2 ägg, 2 tsk. salt, 2 hg. magert, lättsaltadt sidfläsk, 2 hg. rökt skinka, 1 liten rödlök.
 Till kokning: 5 lit. vatten, 3 msk. salt.
 Beredning: Potatisen räskalas och kokas hvarefter den mosas sönder med en gaffel eller drivres genom purépress och får kallna. Äggen, saltet och två tredjedelar af mjölet tillsätts (det öfriga mjölet sparas till utbakningen). Då massan är blandad, arbetas den något litet på bakbordet med resten af mjölet och formas därefter till runda kakor. Fläsket skäres i tärningar, löken skalas och hackas fint, hvarefter fläsket och löken brynas samt kryddas. Ett hål göres i midten af hvarje kaka, och 1 tsk. af det brynta fläsket lägges däri, hvarefter hålet väl tilltryckes. Kakorna läggs i kokande saltadt vatten och få sakta koka med tätt slutet lock omkring 10 min. Kroppkakorna serveras med skiradt smör.
Brödpudding (f. 6 pers.). 4 treörs franska bröd, 4 kkp. gräddmjöl, 1 hg. smör, 6 ägg, 1/2 tsk. salt, 1

msk. socker, 10 sötmandlar, 5 bittermandlar, 1/2 kkp. sultanrussin.
 Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpor.
 Beredning: Kanterna på bröden afskåras och brödet skäres i tjocka skifvor, som läggs i mjölken och få stå öfvertäckta omkring 2 tim. Smöret skäras och inarbetas i brödet med slaf, tills det blir smidigt och sammanhängande. Då tillsätts äggulorna en i sänder och massan afsmakas med kryddorna, och den skällade och rifna mandeln samt de väl sköljda russinen. Sist nedskåras de till hårdt skum slagna hvitorna. Massan hålles i smord och brödbestredd form och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 1/2 tim. Puddingen serveras med sylt eller vinsås.
Hönsfrikassé med ris (f. 6 personer). 2 unghöns, 1 citron, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 2 lagerblad, 4 nejlikor.
 Sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 5 kkp. hönsbuljong, 1—2 äggulor, 1 dcl. tjock grädd.
 Ris: 2 dcl. risgryn, 3 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt.
 Beredning: Hönsen plockas och svedas med denaturerad sprit eller brännvin, vingar och ben huggas af. De skåras upp, tagas ur, sköljas mycket väl och få ligga i vatten omkring 6 tim. De tagas upp och torikas med en köthandduk samt gnidas in och utvändigt med den klufna citronen. Hönsen påsätts i det kokande vattnet, som skummas väl, när det kokar upp, hvarefter kryddorna tillsätts. Då köttet är mörkt efter 1—2 tim., tagas de upp och skäras i vackra bitar, som hålles varma i vattenbad. Skroiven nedlägges åter i buljongen och få koka, tills den kännes riktigt kraftig i smaken, hvarefter den silas och skummas. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen tillsättes litet i sänder under flitig röring och säsen får koka 10—15 min., hvarefter de uppvisade äggulorna och grädden tillsätts. Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, då de upphålles i durkslag och öfverspolas med kallt vatten. De insätts därefter genast i varm ugn och omrörs ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten afundstat. Riset uppläggas midt på serveringsfatet och köttet rundt omkring, litet af säsen hålles öfver köttet och anrättningen garneras med persilja. Resten af säsen serveras i särskild säs-skål.

SOLO-KÄFFE

från
A.-B. Malmö Kaffekompani.
H. M. Konungens Hofleverantör.

Magnetiskt förädladt enligt svensk patentet n:o 20016 är

det bästa, renaste och drygaste
JAVAKÄFFE

som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Speceriarfärer.

Stufvad potatis (f. 6 pers.). 1 1/4 lit. kokt kall potatis, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. mjöl, 4 kkp. god mjölk, 2 msk. finhackad persilja, salt, socker, hvitpeppar.
 Beredning: Potatisen skalas och skäres i tunna skifvor. Smör och mjöl sammanfräsas, mjölken tillsättes litet i sänder och säsen får koka under röring i 5 min. Potatisen lägges och stufningen får ytterligare koka 5 min. Den afsmakas med persiljan och kryddorna.
 Anm. I stället för persilja kan litet finhackad rödlök användas. Löken fräses väl i smöret, innan mjölet tillsättes.
Mannagrynskräm (f. 6 pers.). 1 lit. mjölk, 1 kkp. mannagryn, 1/2 tsk. salt, 1 msk. socker, skalet af 1/2 citron, 1 msk. smör (20 gr.), 2 äggulor.
 Beredning: En kastrull smörjes med kallt smör. Mjölken ihålles och får koka upp, hvarefter mannagrynen ivispas och gröten får koka under röring i 20 min. Då tillsätts kryddorna, citronskalet och smöret och krämen får ett uppkok.
 Äggulorna vispas upp och nedrörs sist i krämen hvarefter den upphålles i karott och garneras, när den är kall, med sylt eller gelé.
 Serveras med grädd eller mjölk.